

[Wilhelm.]

været adskillige forslag om småforbedringer i den retning, hr. Otto Mørch nævnte. De fleste af dem er stemt ned. Vi har naturligvis stemt for dem alle sammen. Der er kommet nogle få igennem; jeg vil især nævne de dispensationsmuligheder, der ligger for trafiksanering, og det er sådan set årsagen til, at vi vanskeligt kan stemme imod dette lovforslag.

Det er klart, man må have en færdselslov, og det er enkelte ting, det være sig promillegrænser eller andre, som vores kritik bygger på, men der er i almindelighed jo ikke nået noget som helst af det, hr. Otto Mørch omtalte var hensigten. I almindelighed er denne lov en tilpasning til den udvikling, der allerede er sket; man halser bagefter; man tilpasser sig privatbilismens hærgen; man har ikke primært taget sikkerhedshensyn, miljøhensyn og trafikhensyn på andre befordringsmåder, og det er et udtryk for den fallerede byplanlægning. Som helhed er det derfor sådan, at vi ikke kan gå ind for lovforslaget, som det foreligger — jeg skal henvise til den betydelig mere detaljerede kritik, vi fremsatte ved anden behandling — og vi må undlade at stemme.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 112 stemmer mod 26; 6 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Ændring af bestemmelserne om forbrydelser mod den personlige frihed) [af Brusvang m. fl.].

(Lovforslag nr. 30. Fremsat 16/10 75. Første behandling 30/10 75. Betænkning 26/5 76. Anden behandling 2/6 76).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Tange (FP):

Ved den afstemning, som skal finde sted

om et øjeblik, er der mulighed for at stemme for en ændring af straffeloven, så det fastslås én gang for alle, at det er ulovligt at foretage afspærringer, som berøver befolkningen retten til at færdes frit i lovligt ærinde.

Der findes et stort flertal i dette ting, som fordømmer, at nogle ekstremister ved ulovlige fysiske blokader berøver lovlydige borgere deres frihed, den personlige frihed, som grundlovens § 71 fastslår er ukrænkelig. Statsministeren har her i tinget på regeringens vegne udtalt, at fysiske blokader er ulovlige. CD har fremsat det lovforslag, vi nu skal stemme om. Venstre har fremsat forslag til folketingsbeslutning. Det radikale venstre, de konservative og kristeligt folkeparti har givet udtryk for, at der skal finde en klaring sted, men blot ikke i straffeloven.

Hvorfor står fremskridtspartiet i dag alene med dette forslag til ændring af straffeloven, en ændring, der alene siger det, alle er enige om, nemlig at samfundet ikke vil tolerere, at man ved fysiske blokader hindrer folk i at komme ind i en ejendom, hvor de har lovligt ærinde? Der er kun tale om at flytte denne forseelse fra politivedtægten over i straffeloven, hvilket må være helt saglig rigtigt, da indespærringer ved fysiske blokader allerede er en forseelse, der straffes efter straffelovens § 261.

Som begrundelse for at gå imod en klaring af straffelovens § 261 anfører venstre, det radikale venstre, kristeligt folkeparti og centrum-demokraterne i betænkningen til forslag nr. LXIX, at det vil være betænkeligt at indføre den ønskede klare forbudsregel i straffeloven. Det ville for kommende generationer være rart nærmere at få at vide, hvori disse betænkeligheder består.

Efter fremskridtspartiets opfattelse må det være folketingets pligt at gøre det lyssende klart for befolkningen, hvad der er lovligt, og hvad der er ulovligt, og helt sagligt må det være rigtigt at gøre det i straffelovens § 261, der jo allerede omfatter indespærringer ved fysiske blokader.

De førnævnte partier anfører endvidere i betænkningen til beslutningsforslaget, at der mere er tale om en ordensforskrift på linje med de bestemmelser, man i øvrigt finder i politivedtægterne, end om en lovovertrædelse af den karakter, man sædvan-

[Tange.]

ligt finder i straffeloven. Denne opfattelse forstår jeg simpelt hen ikke, da den personlige frihed bør være beskyttet bedst muligt og klarest muligt. Man vil også kunne se, at de øvrige bestemmelser i straffeloven går meget vidt: de går helt fra manddrab til betleri. I § 133 straffer man den, der fremkalder opløb. I § 135 straffer man den, som ugrundet påkalder hjælp, gør misbrug af faresignaler osv. I § 137 straffer man den, som søger at forhindre afholdelse af lovlige offentlige sammenkomster. I § 184 straffer man den, der forstyrrer sikkerheden for jernbaners, fartøjers, motorkøretøjers og lignende transportmidlers drift eller sikkerhed for færdsel på offentlige færdselsveje. Endelig skal jeg nævne § 197, som er den, der omhandler betleri. Jeg synes ærlig talt ikke, der er den store forskel fra alle de bestemmelser og til at sige, at den, der forhindrer folk i at komme ind på en virksomhed, hvortil de har lovlig adgang, skal omfattes af straffelovens § 261.

Jeg forstår heller ikke det, man gør gældende med betænkeligheder, for med den formulering, som lovforslaget har nu til ændring af straffeloven, er der jo simpelt hen tale om, at man vil mildne straffeloven i forhold til § 261, således som den foreligger i dag, og som den fortolkes i dag, hvor landsretten fastslår, at § 261 kan anvendes, når man forhindrer folk i at komme ud fra en virksomhed. Altså når man indespærrer folk på en virksomhed, kan § 261 anvendes, og der er der tale om fængselsstraffe på op til 4 år, under formildende omstændigheder hæfte. I den bestemmelse, vi ønsker i straffeloven, er der også tale om, at man kan komme helt ned på bøder for disse forseelser. Får vi derfor ikke denne ændring, er der altså kun hjemmel til for domstolene at give enten hæfte eller fængsel til de mennesker, der ved en fysisk blokade spærrer folk inde på virksomhederne.

Fremskridtspartiet er betænkelig ved denne defaitistiske tilstand, som de fire partier gør gældende, at den personlige frihed, der ifølge grundlovens § 71 er ukrænkelig, og som ifølge straffelovens § 261 er beskyttet ved, at den, der berøver en anden friheden, straffes, som jeg har sagt, med fængsel indtil 4 år, under formildende omstændigheder med hæfte, skulle devalueres til en ordens-

forskrift i landets 117 politivedtægter på linje med parkeringsforseelser, gadefejning og tuskhandel.

Jeg vil få myrekryb, næste gang jeg hører et af de ærede medlemmer, der stemmer imod dette lovforslag, når han næste gang skal holde grundlovstale og tale om vores dyrebare frihed til at tro, tænke og tale, men ikke til at færdes frit, når krænkelser af denne ret til frit at færdes kun skal være en overtrædelse af en ordensforskrift. Jeg vil derfor håbe, at tingets flertal kan gå ind for dette lovforslag, sådan at vi får bestemmelsen dér, hvor den hører hjemme, nemlig i straffelovens § 261.

Brusvang (CD):

Borgernes frie færdsel, det være sig til og fra hjem, skole, kirke og arbejdsplads, er et meget væsentligt retsgode, og der bør ikke i et demokrati herske nogen form for usikkerhed med hensyn til de regler, der regulerer dette forhold.

Vi har haft en lang række beklagelige episoder, fysiske blokader, og vi har følt, at det var nødvendigt at få klare regler, som fortalte, hvad man måtte, og hvad man ikke måtte i forbindelse med blokader, og få stoppet det, der hedder fysiske blokader.

Vi har i dette ting drøftet tre muligheder, nemlig en bestemmelse i straffeloven eller i politivedtægten eller i cirkulærer, og der har været delte meninger om, hvad der var det rigtige, men det har samtidig været tydeligt, at der var et flertal, der ønskede en afklaring af retstilstanden.

I Jyllands-Postens leder i dag til morgen redegør man for forløbet af disse blokadesager og konkluderer, at det er lidt af en tragedie, at samarbejdet mellem partierne har været så ringe, at man ikke har kunnet nå til en enighed, selv om der var et flertal. Jeg er enig i den vurdering, at det ville være et dårligt resultat, og derved bør det heller ikke forblive.

Jyllands-Posten gør i sin leder også opmærksom på, at der, netop samme dag som vi sidst diskuterede denne sag, fandt en ny ulovlig blokade sted, en fysisk indtrængning i et firma i Bredgade, hvor man brød ind og afbrød strømmen osv. Det er, siger Jyllands-Posten i sin leder, en uacceptabel retstilstand.

Vi har under forhandlingerne drøftet alle

[Brusvang.]

aspekter af denne sag; der er vist ikke noget problem i denne sammenhæng, der ikke er blevet endevendt mange gange. Vi har også på udtrykkelig anmodning fra retsudvalget fået en tekst fra justitsministeren til ændring af politivedtægten, en ændring, der egentlig lyder ganske fornuftig og er ganske kort. Det var spørgsmål nr. 30, og spørgsmålet og besvarelsen er optrykt i justitsministeriets skrivelse af 25. marts 1976, bilag 22. Svaret er sålydende:

„Såfremt man imidlertid ud fra en anden opfattelse ønskede at præcisere politivedtægten med henblik på tilfælde af afspærring af adgangen til eller fra en ejendom, kunne en sådan præcisering ske ved at indføje følgende bestemmelse i normalpolitivedtægten som § 3 a:

„Det er forbudt på de i § 3, stk. 1, nævnte steder at foretage afspærring med henblik på at hindre nogen i at færdes frit til eller fra en ejendom, hvor han har lovligt ærinde.“

Denne formulering er justitsministeriets, og det er altså en velovervejede formulering. Jeg har den opfattelse, at det netop er den rigtige løsning, at det sker i politivedtægten, fordi jeg meget gerne vil arbejde for, at løsningen i denne sag kommer ned på et rimeligt niveau. Der er ikke tale om at kriminalisere disse menneskers adfærd, men alene om at konstatere, at der er noget, man må og ikke må, der er nogle steder, man må parkere, og andre steder man ikke må parkere. Det er det niveau, det sikkert er rigtigt at behandle denne sag på.

I overensstemmelse med dette synspunkt må jeg også sige, at mit parti ikke kan gå ind for, at der nu skal ske en ændring af straffeloven. De overvejelser, vi har haft, de sagkyndige udtalelser, der har været indhentet, viser, at det næppe ville være den rigtige vej at gå. Derfor sigter vi stadig væk på politivedtægten.

Jeg vil gerne gøre et sidste forsøg på at få en ordening i stand efter disse retningslinjer. Der har her til formiddag været ført en række samtaler med partiet venstre, fremskridtspartiet, det konservative folkeparti, det radikale venstre, kristeligt folkeparti og centrum-demokraterne. Disse samtaler er mundet ud i, at jeg på disse partiers vegne gerne vil fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

„Folketinget opfordrer justitsministeren til snarest at tilvejebringe sikkerhed for retten til borgernes frie færdsel ved blokader ved at foretage den fornødne ændring af normalpolitivedtægten, jævnfør udkastet i justitsministeriets skrivelse af 25. marts 1976 (bilag 22),

hvorefter tinget fortsætter behandlingen af den foreliggende sag.“

Jeg vil gøre opmærksom på, at den sidste sætning, hvorefter tinget fortsætter behandlingen af den foreliggende sag, er indsat efter ønske specielt fra fremskridtspartiet, som gerne vil have lov til ved en afstemning at markere sit syn, nemlig at man ikke bare skulle tage det skridt at indføje det i politivedtægten, men gå det skridt længere at sætte det i straffeloven. Jeg har ikke villet tage mit straffelovsforslag tilbage, for jeg synes, det er rimeligt, at når et parti ønsker at markere et sådant synspunkt, skal partiet have adgang hertil.

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Gudme (RV):

Jeg synes, det er rigtigt at rette hr. Brusvangs fremstilling for derhen, at det ikke er på vegne af de partier, han nævnte, han fremsætter dagsordensforslaget, men at det er på egne vegne, han fremsætter det, men det er rigtigt, at han har fået den tilkendegivelse fra os, da han nævnte, at han ville fremsætte det, at vi agter at stemme for dette dagsordensforslag. For dette dagsordensforslag indeholder jo nøjagtig det, som vi forgæves prøvede at komme igennem med i forgårs, da vi havde forhandlingen om venstres beslutningsforslag nr. LXIX. Der står i indholdet nøjagtig det samme som det, vi stemte for forleden dag, men ikke kunne opnå et flertal for.

Nu kan jeg forstå, at fremskridtspartiet har ændret standpunkt. Det lød ikke sådan efter hr. Tanges tale, men det kommer måske nu — og der er som bekendt større glæde i himlen over de syndere, der omvender sig, end dem, der i forvejen er frelst — og det vil altså sige, der er et flertal for dette,

[Gudme.]

som der burde kunne være et langt større flertal for, nemlig at vi skal have den klare regel fastslået i politivedtægten. Vi kunne ikke få flertallet i onsdags, vi kan altså få det i dag, fredag, og derfor stemmer vi for dette dagsordensforslag.

Jeg vil gerne tilføje, at det forekommer mig at være en logisk konsekvens, at hvis denne dagsorden skulle blive vedtaget, kan lovforslag nr. 30, som vi har til behandling, ikke gennemføres. Det ville være rimeligt, om forslagsstilleren, hr. Brusvang, hvis dagsordensforslaget vedtages, tager det tilbage. Skulle det ikke blive tilfældet, må jeg anbefale, at man stemmer imod lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Brusvang (CD):

Jeg vil blot rette en fortalelse. Jeg fremsætter dagsordensforslaget på egne og på det konservative folkepartis vegne efter at have haft forhandlingskontakter med de øvrige partier, jeg nævnte.

Hjortnæs (S):

Da jeg forleden under behandlingen af venstres beslutningsforslag var inde på nogle overvejelser omkring samme emne, sagde jeg, at vi havde oplevet mange besynderlige udspil i denne sag. Det seneste udspil, vi nu bliver præsenteret for, er ikke mindre besynderligt end de forudgående.

Jeg forstår, hensigten er at vende et konstateret nederlag til en mulig sejr. Fru Nathalie Lind talte forleden om det sejrende socialdemokrati og den sejrende regering, og jeg fandt ikke nogen speciel anledning til at kommentere denne bemærkning, selv om jeg nok synes, det er vigtigt at få præciseret, at det i denne sag ikke har været vigtigt for socialdemokratiet at notere en politisk sejr, men at vi har ønsket at nå en løsning, der er så lidt konfliktskabende som muligt på det arbejdsmarked, der i givet fald bliver berørt af en ændring også i politivedtægten.

Jeg har ikke formået at få fru Nathalie Lind og hr. Brusvang til at forstå, at de ved deres forslag om ændringer i politivedtægten skaber større forvirring og større usikkerhed og ingen reel tydeliggørelse.

Det må jeg leve med, men det skuffer mig, at jeg ikke har formået at slå igennem med min argumentation hos hr. Gudme og

det radikale venstre. Havde hr. Gudme og det radikale venstre på et tidligere tidspunkt under forhandlingsforløbet vist den fornødne interesse for vores forslag om en cirkulæreskrivelse, kunne vi utvivlsomt være nået frem til en løsning, der kunne have skabt bred enighed, og det tror jeg ville have været lykkeligt for alle.

Vi har nu gennem udvalgsarbejdet fået den bestående retstilstand fuldt afdækket, og det, som nu formentlig kan få et flertal her i folketinget, er et dagsordensforslag, som tvinger justitsministeren til at ændre i dette bestående retsgrundlag. Der er ingen som helst tvivl om, at dette vil skabe ny forvirring; en ny diskussion vil opstå, og jeg tror, det er meget ulykkeligt, at vi er nået dertil. Jeg må appellere stærkt til folketinget om ikke at vedtage det foreliggende dagsordensforslag

Nathalie Lind (V):

Da vi i onsdags behandlede det forslag til folketingsbeslutning, mit parti havde fremsat, var der som bekendt en række partier, der stemte for, at vi skulle foretage en ændring af politivedtægten og dermed få en tydeliggørelse af retstilstanden. Desværre kunne der ikke skabes flertal for dette forslag, fordi fremskridtspartiet på det tidspunkt ikke ønskede at medvirke.

Ud fra vores vurdering af denne sags betydning finder vi det glædeligt og rigtigt, at det nu lykkes at få en enighed. Det, som dagsordenen går på, er jo indholdsmæssigt det samme som det, vi diskuterede i onsdags, og derfor kan vi fra venstres side stemme for dette dagsordensforslag.

Jeg tror, det har betydning, at der i denne sag fra folketinget kommer en klar tilkendegivelse af, hvorledes man ønsker retstilstanden skal præciseres. Jeg gentager det, jeg sagde i onsdags: vi har intet ønske om en yderligere kriminalisering; vi har alene ønske om en tydeliggørelse af retstilstanden, og det forslag til ændring af normalpolitivedtægten, som justitsministeriet har ladet udarbejde, er så klart udformet og har en så god afgrænsning, at rækkevidden er helt tydelig. Vi har i et svar fra ministeriet fået fortolkninger allerede af dette bidrag, og det fremgår klart heraf, at det, ministeriet selv har nævnt og selv defineret som normale demonstrationer, falder uden

[Nathalie Lind.]

for en ny § 3 a i politivedtægten. Det er altså ikke dette, vi ønsker at gribe ind over for, og jeg mener, at netop den måde, det er beskrevet i de bilag, der er sendt til retsudvalget, viser, at det kun er i den situation, hvor der opstår en modstrid mellem den enkeltes lovlige ret til at komme til eller fra sin arbejdsplads, det må slås klart fast, at vi ikke ønsker der sker hindringer.

Jeg kan derfor ikke acceptere hr. Hjortnæs' påstand om, at der på nogen måde skulle skabes forvirring. Forleden dag blev det fra visse partiers side hævdet, at denne sag i høj grad var politisk. For os er den politisk, ikke fordi vi på nogen måde vil genere andre partier, men fordi den indeholder et princip om, at vi vil sikre friheden for den enkelte til at komme til og fra sin arbejdsplads eller sin bolig. Det er vores motiv for at have taget denne sag op, og jeg kan kun udtrykke glæde over, at det, der i onsdags lod til at være mislykkedes, nu ser ud til at kunne afsluttes på en rimelig og værdig måde.

Vi kan derfor stemme for det stillede dagsordensforslag, men kan ikke stemme for lovforslag nr. 30.

Henning Philipsen (SF):

Det var lidet opløftende at konstatere, at en af dem, dansk arbejderbevægelse og dansk fagbevægelse har næret ved sin barm i nogle år, nu fremsætter et dagsordensforslag, som er direkte vendt imod dansk fagbevægelse.

For hvordan forholder det sig? Det forholder sig således, at såvel lovforslaget som denne dagsorden ensidigt er vendt mod dansk fagbevægelse, mod dansk fagbevægelses og dansk arbejderbevægelses medlemmer. Det forholder sig sådan, at dette lovforslag og denne dagsorden f. eks. ikke vender sig mod, at en arbejdsgiver ulovligt lockouter. Hvis arbejderne i et sådan tilfælde ville sige: ja men det finder vi os ikke i, vi går ind og passer vores arbejde på virksomheden, vi har med hjemmel i grundloven ret til at gå ind og passe vores arbejde på den pågældende arbejdsplads, så sikrer hverken dagsordenen eller lovforslaget dem ret hertil.

Det forekommer mig også, at der er adskillige andre ting, som ligesom er forsvun-

det i erindringen i løbet af de sidste 3-4 år, bl. a. at Danmark den 2. oktober 1972 blev medlem af De europæiske Fællesskaber. Da skete der et skel. For det første var det på det tidspunkt sådan — og det har det været indtil i dag, hvis dette her skulle blive vedtaget — at dansk fagbevægelses kamptraditioner altid har været i overensstemmelse med det demokrati, der hersker i dette land. Hvis dette her vedtages, bringer man simpelt hen danske arbejdere og den danske fagbevægelse ud i det, som man måske ikke engang havde tænkt sig, dengang man anbefalede, at Danmark skulle blive medlem af De europæiske Fællesskaber, nemlig at skabe EF-kampvilkår. Det betyder ganske enkelt, at de traditioner, man har kendt indtil nu, aldeles ikke slår til længere. Derfor skal man vide, at hvis man gør det, kan man være helt sikker på,

Formanden:

Der må være mere ro, især i sidegangen.

Henning Philipsen (SF):

. . . at her, hvor man nu forsøger at så vind, vil man for alvor høste storm. Her er efter min opfattelse tale om en enorm sammenrotning kombineret med den økonomiske krise, som dette land er i, og som har resulteret i 120.000 arbejdsløse, en enorm sammenrotning mod dansk fagbevægelse og dens medlemmer. Det skal også siges her fra talerstolen, at dette bør den danske fagbevægelse ikke finde sig i, den bør fortælle ikke mindst tidligere og nuværende EF-tilhængere, som nu fremtvinger EF-kampvilkår, at nu går den altså ikke længere, så må man tage kampen, som den nu engang bydes os.

Jeg synes, det bør siges, så det ikke kan misforstås, at der her er tale om en sammenrotning af uanede dimensioner, som vi ikke før har kendt, imod de grundlovssikrede og lovlige kamptraditioner, som dansk fagbevægelse hidtil har anvendt.

Til hr. Tange har jeg ikke så forfærdelig meget at sige ud over, at den tale, han holdt her, kom med påstande, som han aldrig har kunnet dokumentere og er den samme som den, vi fik for et par dage siden. Der var dog én ting, som gik igennem som en lysende tråd — jeg havde nær sagt rød tråd, men rød var den i hvert fald ikke — og det var

[Henning Philipsen.]

dette, at fremskridtspartiet på én gang har fået en enorm tiltro til det danske retsvæsen, således at hr. Tange nu anser det for at være mildt, når man kun kan idømme bøder og hæfte og andre ting. Nu skal der sandelig fængsel til. Det vidner om en tiltro til det danske retsvæsen, som vi ikke troede eksisterede i fremskridtspartiet, ikke mindst på baggrund af de bemærkninger, der faldt fra fremskridtspartiets medlemmer for nogle få år siden herinde i tinget.

Jeg skal slutte med at sige, at vi naturligvis vil stemme imod det stillede dagsordensforslag, og at vi ligeledes vil stemme imod lovforslaget. Men man skal også vide, at hverken vi eller andre vil holde os tilbage i forseg på at rejse den storm, som betyder, at man forstår, at folketinget her går længere, end det har både ret til og krav på at få forståelse for.

Ninn-Hansen (KF):

Jeg vil gerne bekræfte, at det konservative folkeparti er medforslagsstillere til det dagsordensforslag, hr. Brusvang har fremsat. Jeg vil gerne samtidig udtale min glæde over, at 6 partier af borgerlig observans kan samle sig om en afgørelse i denne sag. Vejen til borgerlig samling er tornefuld her i landet, det ved vi, men nu er vi i hvert fald i dette tilfælde nået frem til noget, som jeg synes der er en realitet i, og hvor vi afviser andre partiers og først og fremmest regeringens forseg på at splitte de borgerlige her i landet.

Justitsministeren afsluttede forhandlingerne i onsdags med nogle teologiske betragtninger, som vi andre ikke havde anledning til at kommentere. Formanden mente med rette, at forhandlingerne skulle afsluttes med disse smukke teologiske betragtninger. Der er nok også grund til at hæfte sig ved teologien, der jo bl. a. siger, at man aldrig skal hovre over for de virkelige syndere, der omvender sig, men i stedet slagte fedekalven. Derfor skal jeg fuldstændig se væk fra, at fremskridtspartiet for to dage siden gennem to afstemninger forhindrede, at vi kunne nå et rigtigt resultat.

Men jeg tror egentlig, det var på sin plads, som det skete i onsdags, at advare justitsministeren imod at ladé retshåndhævelsen her i landet bero på en tilslutning fra

partier, der omfattede de venstreorienterede partier og fremskridtspartiet. Det er ikke den rigtige basis for denne justitsminister til at hævde retshåndhævelsen her i landet, og det har jo også vist sig.

Jeg synes, at det, hr. Hjortnæs sagde for et øjeblik siden om forhandlingerne, var interessant og meget rigtigt. Jeg må blot sige til hr. Hjortnæs, at talen blev holdt nøjagtigt 2 dage for sent. Hvis den tale var holdt i onsdags, da det konservative folkeparti opfordrede til en ny forhandling på det grundlag, som justitsministeren og jeg, som også justitsministeren sagde det, var enige om, gennem udstedelsen af et cirkulære, så kunne man have fået retshåndhævelsen ind i de rigtige baner her i landet og med den rette baggrund.

Det blev forhindret. Justitsministeren sagde, at når man havde prøvet noget andet og lidt nederlag, kunne man ikke komme igen. Det må jeg jo altså også beklageligvis sige i dag for at bruge justitsministerens egne ord: den mulighed er altså ikke til stede, selv om hr. Hjortnæs i sine udtalelser sagde noget ganske rigtigt. Vi får en tilkendegivelse om, hvad der skal ske. Vi kan ikke leve længere med en usikkerhed. Vi kan diskutere til dommedag, om fremgangsmåden skulle have været den ene eller den anden. Det, der er forholdet, er jo, at vi har gode og rigtige bestemmelser i vores straffelov, og derfor er der ikke grund til at ændre straffeloven. Politivedtægten siger også noget rigtigt, men en tydeliggørelse skal til, især fordi vi må have retsenhed her i landet, sådan at de forskellige steder i landet sikrer retten til fri færdsel på samme måde. Det er det, det konservative folkeparti har stræbt efter, og det vil vi opnå igennem vedtagelsen af denne dagsorden, som jeg dermed må anbefale.

Og så vil jeg gerne tilføje, at jeg håber, at dette, at 6 partier, der hævder friheden som noget væsentligt, også vil lade det være afgørende i andre sager. Vi er i den heldige situation, når vi taler om disse spørgsmål om frihed og tvang, at der i folketingets arbejdsmarkedsudvalg ligger et forslag fra det konservative folkeparti og kristeligt folkeparti om at sikre friheden ved at hindre eksklusivaftaler.

Jeg går ud fra som givet, at de partier, der vil være med til at stemme for denne

[Ninn-Hansen.]

dagsorden, vil medvirke til i sommerens løb, at vi også får realistiske forhandlinger om denne sag og får gennemført noget rigtigt. Jeg går ud fra, at det vil ske, såfremt regeringen da i øvrigt giver plads for, at man overhovedet kan forhandle om noget i sommer. Det ved vi jo ikke endnu.

(Kort bemærkning).

Hilmar Baunsgaard (RV):

Det er hr. Ninn-Hansens tale, der nødvendiggør en lille korrektion. Jeg kan i og for sig sige, at det samme gjaldt hr. Henning Philipsens, men den kendte vi på forhånd, så det gjorde ikke noget, men når hr. Henning Philipsen taler om borgerlig sammenrotning og hr. Ninn-Hansen taler om borgerlig samling, så er jeg nødt til at sige til begge de herrer, at noget sådant kan man ikke indkalkulere på det radikale venstres vegne.

Her er tale om, at vi har en opfattelse om retssikkerhed, en retssikkerhed, som vi mente bestod i forvejen på dette område. Da jeg i efteråret var ordfører for partiet, sagde jeg, at hvis den ikke bestod, ville vi medvirke til at tilvejebringe den.

Men jeg vil også gerne sige til hr. Ninn-Hansen, at han skal ikke begynde at tale om borgerlig samling og indkalkulere os i det begreb, når man ser den vifte af partier, der her ertale om.

Og så vil jeg også gerne sige, at han skal heller ikke begynde at drage spørgsmålet om eksklusivt aftaler ind. Han skal i det hele taget ikke tage større skridt, end selv hans bukser kan holde til.

(Kort bemærkning).

Ninn-Hansen (KF):

Hr. Hilmar Baunsgaard må undskyldte, men jeg inddrager nøjagtig de sager, der passer mig. Jeg behøver ikke at have at vide af andre, hvilke sager jeg skal inddrage i forhandlingerne.

Og så vil jeg da gerne sige: ja men efter mange års erfaringer ved jeg, at de radikale er meget, meget, meget svære at trække i land. Men det er jo lykkedes en gang imellem, og det ser det også ud til at det gør her.

Poul H. Møller (KrF):

Forslaget om motiveret dagsorden, som er stillet af centrum-demokraterne, er jo blot en essens af det forslag, som vi drøftede ret så indgående for 2 dage siden. Jeg skal derfor ikke trøtte med at gentage, hvad jeg sagde ved den lejlighed, men blot konstatere, at efter kristeligt folkepartis opfattelse er målet og sigtet med dette alene at klargøre reglerne ved fremtidige blokader, ved fremtidige demonstrationer osv., at klargøre for demonstranterne, hvor langt de kan gå, og for dem, som ikke deltager i demonstrationerne, hvorledes de har frihed til at kunne færdes til og fra deres bopæl, arbejdssted og andre steder, hvortil de har lovlig adgang. Endelig er det også en klargørelse af reglerne over for politiet, således at man ikke kan komme ud for det, som skete under de blokader, henholdsvis i Bækkelund og ved Info, hvor politiet fortolkede de uklare begreber med hensyn til, hvad der stod i henholdsvis straffelov og politivedtægt, men således at man får ensartede og helt klare regler, som ikke kan misfortolkes eller misforstås af nogen af disse parter. Det mener jeg at samtlige disse tre parter, jeg har nævnt her, må være lige interesserede i, og derfor kan vi også stemme for det fremsatte dagsordensforslag.

Jørgen Jensen (DKP):

Vi kan heller ikke støtte hverken den dagsorden eller det lovforslag, der foreligger. Det har været debatteret nogle gange i denne uge, hvad der egentlig var grundlaget for det lovforslag, som vi skulle behandle under dette punkt, og det har også været sagt, at det var hyklerisk, når man her talte om frihed og om, at det kun var et forsøg på at sikre, at mennesker kunne komme ind på en arbejdsplads, hvor de havde lovligt ærinde.

Når hr. Ninn-Hansen siger, at vi kan ikke længere leve med denne usikkerhed, så må det altså understreges, at der er mere end 100.000, som har levet med den usikkerhed, at de er holdt ude fra en arbejdsplads, at vi ikke herinde har hjulpet dem tilstrækkeligt med at komme ind på arbejdspladsen igen.

Og hvad er det så for en usikkerhed? Det har været nævnt tidligere, at i de sager, man har trukket frem, Info, Bækkelund og an-

[Jørgen Jensen.]

dre, var det muligt for politiet med den vedtægt, man har, at gribe ind, konstruere en baggrund for at gribe ind, når man mente, det var nødvendigt. Der er ikke behov for skærpelse, og jeg tror heller ikke, det er det, man vil. Det, man vil, er det, der er sagt, nemlig benytte denne anledning til at angribe fagbevægelsen, angribe arbejderklassen, bremse den yderligere i dens forsøg på at sikre løn- og arbejdsvilkår.

De fysiske blokader er, som jeg sagde den anden dag, egentlig en mild form for aktion fra fagbevægelsens side, og man skal gøre sig klart, at i de tilfælde, hvor man har anvendt den fysiske blokade, har man gjort det for at tvinge en overenskomst igennem, skabe tålelige løn- og arbejdsvilkår. Man skal også erindre sig, at i de eksempler, der har været trukket frem, har det også været en kendsgerning, at virksomheden har udelukket mennesker, blot fordi de var medlemmer af en fagforening. Det var det, man satte ind over for.

Det, jeg har understreget heroppefra, er, at vedtager man denne dagsorden, betyder det en skærpelse, og så betyder det også, at fagbevægelsen er nødt til at finde andre kampformer for at sikre, at løn- og arbejdsvilkår bliver forbedret på arbejdspladserne. Vi må derfor advare kraftigt imod at vedtage denne dagsorden og kan kun understrege, at det, man opnår ved det, er ikke ro, fred, kapitulation fra arbejdernes side på arbejdspladserne, nej, det er tværtimod, at man finder andre kampformer, som vil sikre den nødvendige indsats på arbejdspladserne.

Wilhelm (VS):

Jeg må først anholde hr. Brusvangs udtalelse om, at den tekst til en ændret politivedtægt, han læste op, var fremkommet på opfordring fra retsudvalget. I historiens interesse skal det siges, at det var et flertal i retsudvalget; det var under VS' udtrykkelige protest, og den var velbegrundet. Politivedtægten var end ikke på retsudvalgets dagsorden; der lå intet forslag i retsudvalget, som vedrørte politivedtægten. Man havde intet at gøre med disse administrative bestemmelser, og det var under vores skarpeste protest, at man begyndte at blande sig i den slags ting ved at bede om

en formulering til en eventuelt ændret politivedtægt. Så meget om det.

Det, der er ved at ske, er jo ganske enestående. Det er, så vidt jeg ved, første gang, folketinget ved en beslutning blander sig i, hvordan rent administrative bestemmelser skal udformes. Det skal jeg ikke hænge mig så meget i, for det afbilder jo en politisk realitet, at det borgerlige flertal ønsker denne ændring, og så kan formalia for så vidt være temmelig ligegyldige. Men der er det politiske ved den måde, man gør det på alligevel, at dette, at man enestående vil gøre det ved at blande sig i administrative bestemmelser, er udtryk for, at man ikke tør, at man ikke vover, at opnå sit formål reguleret ved at gribe ind i straffeloven. Man er for fej, man ved godt, at det vil være yderst betænkeligt, at de ting overhovedet ikke er gennemdrøftet i deres konsekvenser, demonstrationsrettens konsekvens osv., før man går hen og gør det, som et folketing burde gøre, hvis det ønsker dette, nemlig at kriminalisere — og det er jo det, man vil — via straffeloven. Derfor er det ikke kun formalia, at man her for første gang ved en beslutning påtvinger en regering, hvad den skal gøre administrativt. Det er udtryk for denne politiske fejhed, det er udtryk for dette, at man godt ved, det ville have været yderst betænkeligt at opnå dette mål ad den direkte vej.

I den henseende synes jeg nok, man må sige, at fremskridtspartiet var mere retlinet indtil i dag.

Det vigtige ved dette er nok så meget, at det er et resultat af socialdemokratiets opportunisme; den behandlede jeg mere grundigt i onsdags ved anden behandling af venstres forslag. Regeringen var den første til at sælge blokaderetten. Inden noget som helst var afklaret, faldt statsministeren og justitsministeren dette hævdvundne kampmiddel i ryggen med deres udtalelser af frygt for den borgerlige pression, af ren opportunisme, ved deres udtalelser om, at det selvfølgelig var ulovligt på forhånd. Socialdemokratiet var det eneste parti, der sagde sådan. Alle de borgerlige partier har for så vidt respekteret, at den aktionsform ikke var ulovlig på forhånd; det er jo derfor, de stiller deres forslag.

Regeringen solgte blokaderetten på forhånd. Regeringen efterkom beredvilligt de

[Wihjelm.]

borgerliges ønske om en formulering til en ændring af politivedtægten. Regeringen har konsekvent og omhyggeligt undgået at erklære, at justitsministeren ikke ville lade sig påtvinge en borgerlig beslutning, der gik ind på justitsministerens administrative område med hensyn til politivedtægten. Og regeringen har i sidste fase tilbudt at ændre retsgrundlaget via et cirkulære, at undgå at få det i salen, men gøre det ad bagdøren, at ændre retstilstanden, at kriminalisere nogle handlinger, som ikke tidligere var kriminelle, via et cirkulære. Det er den totale opgivelse, regeringen her har lagt for dagen. Det er en konsekvent demobilisering, det er en konsekvent modarbejdelse af mulighederne for, at fagbevægelsen, at arbejdspladserne, kan modsætte sig det indgreb, der nu forestår. Regeringen er faldet alle, der ville beskytte blokaderetten, i ryggen med denne konsekvente defaitistiske og demobiliserende holdning, den har udvist siden oktober.

Jeg sagde i onsdags, og det er stadig væk rigtigt, at blokaderetten for så vidt allerede er ulovliggjort eller sat ud af spillet, og det er regeringens skyld. Det er socialdemokratiets fortolkning, og det er justitsministerens fortolkninger, der, uden at der er ændret et komma i retsgrundlaget, har ført til, at politiet nu slår ned, lige så snart der bare er tilløb til blokade, til trods for at det tidligere har været respekteret.

Men jeg sagde også i onsdags, og det holder vi stadig væk fast ved, at det alligevel er vigtigt at undgå, at det også sker formelt, det være sig over straffelov eller politivedtægt. Det vil være sværere at tilbageerobre blokaderetten, hvis man også formelt har gennemført den kriminalisering, som de borgerlige har tilstræbt, og som socialdemokratiet har åbnet døren for.

Jeg tog mig til hovedet, da jeg i går læste Politikens udlægning af, hvad det var, der var sket i onsdags omkring blokaderetten, hvor man læste, at det var en taktisk-politisk sejr vundet af justitsministeren, af hr. Hjortnæs og af hr. Ejler Koch efter et ihærdigt arbejde af taktisk-politisk art. Som én, der har fulgt det arbejde, måtte man tage sig til hovedet.

Og nu ser man resultatet af denne taktisk-politiske indsats fra socialdemokra-

tiets side, hvor man konsekvent har fjernet grundlaget for modstand mod det, der nu er ved at foregå, og hvor man så i sidste øjeblik bliver jokket på af et borgerligt flertal. Man griner jo ad regeringen, man griner ad socialdemokratiet, og de har selv lagt op til det. Jeg synes, der er grund til at spørge regeringen og socialdemokratiet, om man agter at lade sig jukke på på denne måde.

Jeg savnede en enkelt sætning i hr. Hjortnæs' indlæg; som han må have glemt, nemlig at regeringen selvfølgelig ikke vil lade sig påtvinge dette her, at regeringen ikke vil finde sig i, at der foretages indgreb imod de faglige kampmidler, som er hævdvundne. Det sidste vil være en ny udtalelse fra socialdemokratiet, men de bliver nødt til at komme med den på et eller andet tidspunkt, hvis de ikke fortsat vil lade sig jukke på af det borgerlige flertal og bare finde sig i at administrere de borgerlige love og nu også skal have direktiver om, hvordan de helt ned i detaljerne skal formulere deres administrative bestemmelser. Det er et nyt skridt i den totale underkastelse for det borgerlige flertal, den totale mangel på at kridte støvlerne på noget som helst område, som socialdemokratiet har lagt for dagen.

Vi er nødt til at spørge, når hr. Hjortnæs glemte at erklære sig i denne sag på socialdemokratiets vegne: agter regeringen at finde sig i at få påtvinget et krav fra de borgerlige om, at man skal skærpe politivedtægten og derved kriminalisere de faglige blokader? Vil regeringen det? Det må vi have svar på i dag. Der skal ikke være tvivl om VS' holdning. Vi mener, at regeringen, hvis det her bliver gennemført, bør drage den konsekvens af det, at man tager det valg med det samme.

Tange (FP):

Til hr. Gudmé og hr. Ninn-Hansen må jeg sige, at fremskridtspartiet har ikke ændret opfattelse. Vi mener stadig, at det er klogest, bedst og rigtigst at ændre straffelovens § 261 i overensstemmelse med det foreliggende lovforslag, og vi håber, at et flertal i dette ting vil stemme for dette lovforslag, når det kommer til afstemning om lidt, efter at der har været afstemning om dagsordensforslaget.

At disse bestemmelser bliver optaget i politivedtægterne, at de bliver tydeliggjort,

[Tange.]

er vel sådan set til mindre skade end gavn. Det har vi for så vidt ikke noget imod, og det stemte vi jo også for sidste gang, det var til afstemning her i tinget — det var hr. Brusvangs dagsordensforslag af den 30. marts 1976. Da stemte vi for det, og vi stemmer også for det i dag. Vi mener, at hvis vi ikke kan komme igennem med ændring af loven, som må være det rigtigste, så er vi nødt til at stemme for dette dagsordensforslag. Der er jo ikke tale om lovgivning, der er mere tale om det rent psykologiske, at de mennesker, der foretager disse ulovligheder, får at vide, at det ikke tolereres.

Vi hørte fra folketingets talerstol forleden dag, at fru Ebba Strange udtalte, at de fysiske blokader er lovlige, og da man må gå ud fra, at de mennesker, der foretager fysiske blokader, hører mere efter socialistisk folkeparti end efter mig og statsministeren, er det nødvendigt, at vi rent psykologisk foretager noget, sådan at de får forståelsen af, at det allerede er forbudt og i hvert fald i fremtiden ikke er tilladt at foretage disse fysiske blokader.

Der står i dagsordensforslaget, at justitsministeren skal gøre det snarest, og vi går ud fra, at det også vil ske, for det er jo navnlig her i efterårsmånederne, at Danmarks „kinesere“ rykker ud og blokerer virksomhederne ulovligt, men vi håber, at allerede det, at dagsordensforslaget bliver vedtaget og bliver bekendtgjort i dagspressen, betyder, at folk får forståelsen af, hvad der er gældende ret i dette land.

Ebba Strange (SF):

Hr. Henning Philipsen var inde på i sit indlæg, at skulle dette dagsordensforslag blive vedtaget, og skulle justitsministeren ikke vælge at gå, men vælge at rette sig efter dagsordensforslaget, så ville der blive skabt nogle situationer ude på arbejdspladserne, der ville gøre, at folk måtte reagere.

Jeg vil gerne pege på en anden ting, og det er, at alle har jo erkendt, at dette er en politisk sag. Jeg vil gerne pege på, at hvis dagsordensforslaget vedtages, og hvis justitsministeren retter sig efter det, så får vi denne politiske debat, som vi nu har haft her i salen og i folketingets retsudvalg siden i efteråret, ud i samtlige landets kommuner. Det er den situation, vi står i, og så kan tin-

get jo vurdere, om de synes, det er godt eller skidt. Jeg synes, at hvis det skal være, er det da godt, at den kommer derud også, fordi en politivedtægt skal jo godkendes ude i de enkelte kommuner. Det, justitsministeren kan udarbejde, er en normalpolitivedtægt, der skal sendes ud til godkendelse i de enkelte kommuner, og ude i kommunerne har vi præcis de samme politiske modsætningsforhold, som vi har herinde, og det vil sige, at vi får debatten derud. Det er derude, folk kommer til at skulle tage stilling til, om de vil det her eller ej, om de vil godkende disse politivedtægter, eller de ikke vil.

Skulle det gå så galt i dag, at dagsordenen bliver vedtaget, og at justitsministeren bøjer sig for den, vil jeg godt opfordre til, at de folk, der mener ligesom os ude omkring i kommunalbestyrelserne, virkelig tager den debat derude for at prøve at redde deres arbejdspladser ude omkring, hvor de har mulighed for at få indflydelse på den vedtægt, der skal gælde lokalt.

Justitsministeren (Orla Møller):

Hr. Brusvang nævnte i sit indlæg, at Jyllands-Posten i dag har haft en leder om den lammede opposition, og at der i denne leder var nogle synspunkter, som han gerne ville trække frem.

Det tør nok antydes, at hvis en leder kan have så stærk en effekt, som det ser ud til nu, at et parti som fremskridtspartiet i løbet af nogle få timer denne 4. juni er i stand til at skifte principielt standpunkt, så må man jo få en fornemmelse af, at det er meget stærke synspunkter, der står i denne leder. Hvad står der så? Der står noget om, at det er ejendommeligt, at ministeren og dermed socialdemokratiet har udvist en uvilje mod at lære af de erfaringer, der så overbevisende — og nu tillader jeg mig et korrekt citat: „... har overbevist alle fornuftige og anstændige mennesker om nødvendigheden af ændringer.“

Det er måske undskyldeligt, at en leder-skrivent ikke har tid til at læse betænkninger i særlig høj grad, men det er ærlig talt lidt af en stærk påstand, at de mennesker, der har underskrevet den betænkning, vi fik fra straffelovrådet, i og for sig indirekte hermed beskyldes for at være uforstandige og uanstændige mennesker, for i denne betænkning står der nemlig kort og klart, at

[Justitsministeren.]

en ændring af den bestående retstilstand ikke er nødvendig.

Det andet synspunkt, man gør gældende, er, at den situation, der opstod forleden i Bredgade, skulle være noget, som justitsministeren og dermed regeringen var indforstået med. Det turde være den groveste overdrivelse, og jeg var lige ved at sige under det laveste lavmål for politisk journalistik, man overhovedet kan forestille sig.

Sandheden er jo den, at den nuværende retstilstand er i stand til at forhindre noget sådant. Ganske enkelt, man kunne have fået et indgreb foretaget ved politiets hjælp, hvis man ville have haft det. Derfor er der tale om en total fordrejning af tingene. Og hvorfor tager jeg nu dette frem? For at få sagt et par principielle bemærkninger igen.

For det første: der råder ikke anden usikkerhed omkring retstilstanden på dette område end den, visse politikere med flid søger at skabe. Straffelovrådets betænkning er meget klar i så henseende. Det viser sig jo også, som f. eks. hr. Wilhjelm ganske vist med modsat fortegn siger, at der efterhånden ingen problemer er på det område. Der er ingen tvivl til stede mere. Det er det ene.

Det andet: det retsgrundlag, der findes i dag, er tilstrækkeligt, og det vil slet ikke blive forbedret ved, at man laver denne ændring til politivedtægten, for det er i bund og grund tilstrækkeligt, det vi har.

Derfor — og det er det tredje, jeg gerne vil have sagt — når man vil have en anden afgørelse på disse punkter, er det, fordi man ud fra en politisk holdning vil have sagt noget. Derfor må man også være klar over, at der er partier i dette ting, der ud fra en anden politisk holdning er modstandere af noget sådant. Men jeg synes, man skal lade være med i denne forbindelse at argumentere med retsgrundlaget, for det er fuldt tilstrækkeligt, som det er. At man så kan have andre grunde til at være uenig om tingene, er noget ganske andet.

Jeg skal for klarheds skyld sige til hr. Wilhjelm, at jeg har hidtil respekteret, hvad folketinget vedtog. Det vil jeg fortsætte med.

Formanden:

Efter opfordring skal jeg her afbryde forhandlingen og udsætte mødet til kl. 13.

Mødet udsat kl. 12.26.

Mødet genoptaget kl. 13.

Man gik først til den sidste sag på dagsordenen, der var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning i henhold til grundlovens § 47 med hensyn til statsregnskabet for finansåret 1973-74.

(Andre selvst. forslag nr. LXXV. Fremsat 19/5 76 i betænkning fra finansudvalget. Første behandling 1/6 76).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges enstemmigt med 139 stemmer.

Formanden:

Der vil nu blive givet finansministeren meddelelse om denne vedtagelse.

Man vendte herefter tilbage til dagsordens punkt 18, der var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Ændring af bestemmelserne om forbrydelser mod den personlige frihed.) [af Brusvang m. fl.]

Formanden:

Jeg skal indlede med at udsætte mødet efter begæring. Mødet udsættes til kl. 14.30.

Mødet udsat kl. 13.02.

Mødet genoptaget kl. 14.30.

Formanden:

På opfordring skal jeg udsætte mødet yderligere. Det genoptages i dag kl. 16.

Mødet udsat kl. 14.31.

Mødet genoptaget kl. 16.

Formanden:

Jeg skal på ny udsætte mødet. Det genoptages kl. 20.

Mødet udsat kl. 16.01.

Mødet genoptaget kl. 20.

Formanden:

På opfordring skal jeg udsætte mødet på ny. Det genoptages i dag kl. 22.

Mødet udsat kl. 20.01.

Mødet genoptaget kl. 22.

Formanden:

På opfordring skal jeg udsætte mødet på ny. Det genoptages i dag kl. 23.

Mødet udsat kl. 22.01.

Mødet genoptaget kl. 23.

Forhandlingen genoptoges.

Nathalie Lind (V):

Under debatten i formiddags gav jeg på venstres vegne udtryk for, at vi kunne stemme for det af centrum-demokraterne stillede dagsordensforslag, fordi det princip, der for os er det afgørende, at skabe sikkerhed for borgernes ret til frit at kunne færdes

til og fra en ejendom, hvor de har lovligt ærinde, var udtrykt heri. I løbet af dagen har der været forhandlet om disse spørgsmål, og vi har fra venstres side ment, at en tydeliggørelse og en præcisering af forslaget kunne være påkrævet.

Vi har ønsket at få fastsat en frist, og en kort frist, inden hvilken justitsministeren skal sikre, at der kommer en bestemmelse, der klart fastslår borgernes ret til frit at færdes i lovligt ærinde. Vi ønsker dette fastslået enten i en bestemmelse i normalpolitivedtægten og med det indhold, som justitsministeriet efter retsudvalgets opfordring har udarbejdet et forslag til, eller i en cirkulæreskrivelse med tilsvarende indhold til samtlige landets politimestre.

Vi har endvidere ønsket, at det klart af dagsordenens tekst skulle fremgå, at der også sikres ret til fri ind- og udbringning af varer til en blokeret virksomhed.

En klar tillkendegivelse fra folketinget om, at vi ønsker en sådan tydeliggørelse af retstilstanden på disse områder, finder vi er den rette udgang på den langvarige debat om fysiske blokader. Det vil for befolkningen betyde, at man ved, at man fra lovgivningsmagtens side ikke tolererer den form for fysisk blokade, som i nogle tilfælde har forhindret borgernes fri færdsel til steder, hvor de har lovligt ærinde. Jeg skal derfor på venstres vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

„Folketinget opfordrer justitsministeren til ved ændring af normalpolitivedtægten, jfr. udkastet i justitsministeriets skrivelse af 25. marts 1976, bilag 22, eller ved udsendelse til landets politimestre af en cirkulæreskrivelse med tilsvarende indhold, inden den 1. juli 1976 at tilvejebringe sikkerhed for retten til fri færdsel for borgere med lovligt ærinde ved blokader, herunder at sikre fri ind- og udbringning af varer til en blokeret virksomhed,

hvorefter tinget fortsætter behandlingen af den foreliggende sag.“

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden (se ovenfor).

(Uro i salen).

Jeg beder medlemmernes holde sig nogen-

[Formanden.]

lunde i ro under oplæsningen. Nu skal jeg læse det om igen, hvad jeg ikke synes skulle være nødvendigt.

Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Hjortnæs (S):

Da folketinget i onsdags stemte om venstres beslutningsforslag over samme emne, måtte vi alle gå ud fra, at hermed var denne sag endeligt afsluttet, og jeg skal ikke lægge skjul på, at det efter min opfattelse havde været det lykkeligste.

Hvorfor en så uaktuel sag skal give anledning til så meget postyr, er nok et spørgsmål, mange vil stille sig. Det interessante er jo, at der mellem alle ansvarlige partier i denne sag ikke er nogen uenighed om, at borgerne skal have fri adgang til områder, hvortil de har lovligt ærinde. Uenigheden har alene gået på, om den bestående retstilstand sikrer en sådan fri adgang, og det mener vi at hele afklaringsforløbet har vist at den gør.

Men der er, som fru Nathalie Lind sagde i sit første indlæg her i formiddags, gået politik i denne sag. Selv om alle besindige kræfter havde været bedst tjent med, at folketingets retsudvalg havde afsluttet forhandlingerne om denne sag med en beretning med bred tilslutning til socialdemokratiets og regeringens udspil om en cirkulæreskrivelse, må vi nu konstatere, at sådan skulle det ikke få lov til at gå.

Sagens omfang og vigtighed kan imidlertid ikke bære mere dramatik, og den kan slet ikke bære, at den får lov til at lægge gift for de kommende drøftelser om økonomiske løsninger, som skal føres. Det dagsordensforslag, som venstre nu har fremsat, åbner op for den mulighed, vi hele tiden under forhandlingerne har peget på, og derfor kan vi stemme for det. Som jeg tidligere har meddelt, men selvfølgelig også i konsekvens af, at vi stemmer for dagsordensforslaget, stemmer vi imod lovforslaget.

Glistrup (FP):

For os fremskridtsfolk har det altid stået som en selvfølge, at man skulle have ret til frit at færdes på offentlig gade og vej.

Sidste eftersommer fik vi en belæring om, at sådan opfattedes tingene ikke overalt i dette samfund. Det kunne måske være Thomas Niensens disciple; det kunne være kine-

sere; det kunne være Roskildes universitetsstuderende, der havde forlæst sig på Marx' og Lenins skrifter og nu troede, at vi havde klassekamp i Danmark i 1975. Men ligegyldigt om det skulle være den ene eller det skulle være den anden, så måtte det være så ganske aldeles åbenbart, at folketinget havde en pligt til at hindre, at der på ny skulle ske det, som vi var vidner til i Bækkelund, ved Info, i Lundeberg og adskillige andre steder i landet. Derfor var det aldeles åbenbart, da folketinget samledes her til den samling, der nu er ved at udrinde, at der måtte et forslag ind om, at vi ikke kunne fortsætte på den måde med de ting, som vi havde oplevet. Og folketingets måde at erklære sig på og fastsætte reglerne på, det er jo ved at fremsætte et forslag til ændring af gældende love. Det er det, folketinget har rådighed over.

Derfor var det logisk og rigtigt, at centrum-demokraterne og venstre allerede i oktober måned viste vejen og sagde: her skal ske ændring af gældende lovgivning. Ved den store debat, vi havde om tingene her i folketinget den 30. oktober, var fremskridtspartiet så hundrede procent bag ved venstre, bag ved centrum-demokraterne i dette initiativ til at ændre lovgivningen. Vi præciserede ved den lejlighed, at denne ændring af lovgivningen måtte komme hurtigt, den måtte komme, uden at der blev givet anledning til, at nogle, ud fra mere eller mindre forældede forestillinger fra gamle, svundne tider, skulle have lejlighed til at trænere sagen. Desværre fulgte folketinget ikke vor opfordring til, at sagen skulle afgøres umiddelbart, men sendte den i et eller andet begravelsesudvalg, hvor den så kom til at ligge i mange måneder.

Næste gang den dukkede op til overfladen, var jo her i folketinget den 30. marts, hvor man pludselig havde fået den idé, at man ikke skulle ændre på lovgivningen, men at man i stedet for skulle sætte reglerne ind i en politivedtægt. Det var ganske klart en sagligt dårligere ordning end at lave om på lovgivningen. Borgerne har krav på et let sted at kunne se, hvordan deres rettigheder og forpligtelser skal være. Det skal ikke være et obskurt sted som en politivedtægt, der normalt er udsolgt i boghandelen i 20 år i træk, før man gider genoptrykke den. Det skal ikke være sådan, at det skal være i for-

[Glistrup.]

skellige lokale tidender imellem, hvornår man må hænge kulørt vasketøj til tørre, og hvornår man må parkere på Østre Torv, der skal stå noget om en så fundamental frihedsrettighed for borgerne.

Derfor var det en dårlig idé at flytte det væk fra lovgivningen, hvor borgerne havde den direkte adgang til at læse om det, og hvor man havde ensartede regler klart for hele landet. Det her er jo ikke noget lokalt anliggende. Det er noget generelt politisk. Men selvfølgelig var en politivedtægt da bedre end ingenting, og derfor stemte vi da naturligvis for det forslag, der blev fremsat her i folketinget den 30. marts, og sagde: lad os så få det i en politivedtægt, for selvfølgelig skulle vi da have reglerne ind på den ene eller på den anden måde.

Så gik tiden, og her i forgårs havde vi på ny lejlighed til at diskutere det, og dér diskuterede vi så problemet: skal det stå i en lov, eller skal det stå i en politivedtægt? Som et parti, der har fulgt den fuldstændig faste og konsekvente linje hele vejen igennem, var fremskridtspartiets stilling, fremskridtspartiets afstemninger her i forgårs, det, at vi sagde: vi foretrækker lov fremfor politivedtægt, og det gør vi stadig væk, men selvfølgelig er en politivedtægt da bedre end ingenting.

Nu i dag, i formiddags, fik vi så lejlighed til igen at tage stilling til det samme, som vi allerede havde erklæret vor stilling til den 30. marts, nemlig om vi skulle tage en politivedtægt eller ingenting, og da erklærede vi selvfølgelig det samme, som vi havde gjort den 30. marts: selvfølgelig ville vi hellere have en politivedtægt.

Men så gik justitsministeren på talerstolen og sagde, at fremskridtspartiet har ændret sin stilling og svinger og laver siksakurs osv. Og det gik, som det jo også gik i onsdags, at efter at justitsministeren havde talt, så reddede gongongen ham, og der gik lang tid, før der blev nogen lejlighed til at svare, for det var ærlig talt noget mærkeligt noget, justitsministeren sagde, men han erklærede: Det er ganske vist, jeg har selv læst det i den Jyllandspostenske Tidende. Så måtte vi andre jo her i disse mange mellemiggende timer gå ind og læse Jyllandsposten, hvad vi ellers slet ikke havde gjort

forinden, og så kunne vi jo se, hvad det var, forsvarsministeren havde læst, eller justitsministeren var det vist for resten, i den Jyllands-Post. Og dér viste det sig, som vi jo er så vant til i massemedierne fra fremskridtspartiets side, at vort synspunkt simpelt hen var blevet forkert gengivet. Vi var blevet påduttet en holdning, som vi aldrig nogen sinde har haft. Derfor kunne justitsministeren virkelig tro mere på, hvad han læste i Jyllands-Posten, end hvad han havde hørt fremskridtspartiet sige så mange gange ned igennem tiden.

Men der var ting, vi var utilfredse med i dagsordenen, og da vi var med til at udforme den her i morges, erklærede vi, at vi ikke syntes, det skulle være sådan, vi ville gerne have det ændret. Der stod i den tidligere dagsorden, at vi skulle se snarest at få denne ændring igennem. Nu ved vi jo alle sammen, hvordan den type ballademagere, vi her taler om, reagerer, når de har haft deres gode lange sommerferie. Så vender de tilbage, og det er i de lune augustnætter, de laver disse blokadeoptøjer. Derfor var „snarest“ ikke tilfredsstillende. Man kunne risikere, at ministeren ville fortolke det sådan lidt large, og at sæsonen derfor kunne gå med ballade og optøjer og blokader, som den gjorde sidste år.

Derfor er vi særdeles tilfredse med, at det nu ved forhandlingerne er lykkedes at forbedre dagsordenen, sådan at justitsministeren ikke kan behandle sagen med normalt ministerielt tempo, men skal være færdig inden den 1. juli. Det er en dejlig forbedring i dagsordenen i forhold til i formiddags. Det var det, vi begærede, da vi forhandlede om den i formiddags. Det var dejligt også at se, at man udtrykkelig har fået vareudbringningen med.

Jeg er lykkelig for at se, at dagsordenen er blevet endnu bedre, end den var i formiddags. Vi kunne stemme for den, som den var i formiddags. Vi kan selvfølgelig endnu mere stemme for den, fru Nathalie Lind nu har fremsat. Jeg anbefaler den som de to foregående talere til folketingets vedtagelse.

Gudme (RV):

For det radikale venstre har det under hele behandlingen af denne sag været afgørende, at vi nåede frem til at få en klar regel

[Gudme.]

for, hvad der er tilladt, og hvad der er forbudt på dette meget ømfindtlige område med blokader.

Vi skønnede, at en regel i politivedtægten ville give den fornødne klarhed. Men vi må på den anden side sige, at hvis en cirkulæreskrivelse til landets politimestre får det samme indhold som det, der skulle stå i politivedtægten, ja, så er forskellen jo praktisk taget ens. Det er den samme myndighed, fra hvilken denne tilkendegivelse kommer, og indholdet bliver, som det nu er fremhævet i venstres dagsordensforslag, det samme.

Derfor kan vi anbefale at stemme for det dagsordensforslag, som fru Nathalie Lind har stillet.

Gert Petersen (SF):

Denne dag, dagen før grundlovsdag, er gået på meget dramatisk måde. Der har fra tid til anden været rygter om, at nu stod vi foran et folketingsvalg.

Jeg har ikke hørt til dem, som har gået rundt igennem det sidste halve år eller de senere måneder og talt for, at nu skulle vi have folketingsvalg; for der er da grænser for, hvilke problemer et folketingsvalg kunne løse. På den anden side har jeg været af den opfattelse og egentlig også i grænseløs naivitet troet, at der var en eller anden grænse for, hvad regeringen kunne acceptere. O. k., så erkender jeg, at jeg har været naiv. Til gengæld er jeg blevet klogere. Der er ingen grænse for, hvad denne regering kan acceptere.

Jeg bemærkede mig hr. Glistrups taksigelse til denne socialdemokratiske mindretalsregering. Vi var nogle, som pegede på, at det kunne være en fordel i en ond verden, når valget står mellem hr. Poul Hartling og hr. Anker Jørgensen, at få en socialdemokratisk mindretalsregering. Nu er vi altså kommet i den situation, at denne mindretalsregering takkes af hr. Glistrup, takkes fordi den accepterer et forslag om motiveret dagsorden, som efter hr. Glistrups opfattelse er endnu bedre end det forslag om motiveret dagsorden, som var skrevet af ham og forelagt af centrum-demokraternes ordfører og tiltrådt af det radikale venstre, med eller uden gruppens vilje, hvad ved jeg, og en række andre partier.

Jeg synes, det er en meget, meget trist situation, der er opstået. Jeg ved godt, at der fra tid til anden tales om samarbejdende folkestyre, og vi er ikke ude på at grave grøfter, hvor grøfter ikke er nødvendige. Men vi synes nok, at samarbejdet her er bragt til et punkt, hvor alle kattene er blevet grå, og hvor det ikke er til at se forskel på nogen som helst af dem. Den grå farve, det er den farve, som fremskridtspartiet førte ind i dette folketing. Vi har oplevet, hvordan denne farve har, om jeg så må sige, smittet af på andre partier i højre side af salen. Nu skal vi altså også opleve det dybt tragiske — og jeg mener, det er dybt tragisk — at denne farve begynder at smitte af på socialdemokratiet.

Jeg mener, at det er en meget, meget trist dag, vi har gennemlevet. Jeg erkender, at det måske for dele af befolkningen havde været vanskeligt at forstå, hvis denne situation havde udløst et folketingsvalg, men jeg mener alligevel, at den burde have gjort det. Med de indrømmelser, man har gjort fra regeringens side her, er man gået over en Rubicon, en flod, som det bliver meget, meget svært at komme tilbage fra. Vi har oplevet septemberforliget, vi har oplevet boligforliget og en række andre aftaler med de borgerlige partier, som rækker ud over, hvad der er denne regerings tilmålte tid, og som binder kommende folketing. Det er slemt nok, det er svært nok. Nu oplever vi altså også, at man kapitulerer i fundamentale spørgsmål, der vedrører det, som dansk arbejder- og fagbevægelse har stået på igennem de sidste 90 til 100 år, har kæmpet sig frem til som en hævdvunden ret i kampen for at organisere kollegerne; nu kapitulerer man også på det punkt.

Jeg behøver ikke at fortælle, at vi vil stemme imod dagsordenen — selvfølgelig vil vi det. Men vi vil endnu en gang i denne sene natte-time opfordre socialdemokratiet og den socialdemokratiske mindretalsregering til at erkende, at her er grænsen nået; her kan man ikke gå længere. Vi synes ikke, det er spor morsomt med et folketingsvalg, vi er ikke ivrige efter et folketingsvalg, men vi mener, at der må være visse grundlæggende principper, som ikke er til fals, og at man for at holde fast ved de principper også må tage det folketingsvalg, som helt åben

[Gert Petersen.]

bart er en nødvendighed med den storm af reaktion, som i øjeblikket skyller hen over denne sal og dette land.

Med disse ord skal jeg opfordre til, at man afviser det stillede dagsordensforslag, og jeg skal i særdeleshed opfordre de socialdemokratiske folketingsmedlemmer til at besinde sig og afvise det af fru Nathalie Lind stillede dagsordensforslag.

Ninn-Hansen (KF):

Jeg ved egentlig ikke rigtig, hvem jeg skal takke mest. Skal jeg sige tak til de fem partier, der i timevis har siddet og talt sammen i dag og er nået frem til det resultat, som vi foreslog for et par uger siden? Man kan virkelig føle taknemlighed over, at vi, der altså ikke har deltaget i de forhandlinger, alligevel kan se, at nu er partierne omsider nået til det, vi har foreslået for længst. Det føler man taknemlighed over.

Takken kunne selvfølgelig også gå til de fem andre partier, der modtog en invitation i formiddags til en klar, kontant dagsorden, der sagde, hvordan vi skulle sikre friheden. Vi modtog opfordringen med glæde, er medforslagsstillere til denne dagsorden, og vi konstaterede, at mere end 100 af folketingsmedlemmer stod bag den. Modigt og klart sagde man til regeringen: nu skal vi nok sætte tingene på plads. Det gjorde man, lige indtil regeringen sagde: så kan der måske blive valg. Så var mødet ligesom forsvundet.

Jeg ved ikke, hvor mange der nu står bag den dagsorden. Vi har meddelt, at det konservative folkeparti selvfølgelig kun er medforslagsstiller til en dagsorden, når vi vil leve op til den, når vi vil virke for den og holde sammen på den aftale, der var mellem seks partier. Nu er man nået til noget andet, og det siger man er klart.

Det var jo næsten gribende at høre hr. Gudme og også andre sige: ja men hvorfor dog have en politivedtægt, når det lige så godt kan gøres igennem et cirkulære? Ja men det lyder da godt. Det kedelige er blot, at hr. Gudme, fru Nathalie Lind og andre sagde det modsatte for nogle dage siden. Derfor har jeg lidt svært ved at forstå, at det, man kommer til, skal være så rigtigt i dag.

Jeg vil gerne stille et par spørgsmål i forbindelse med denne dagsorden. Det ene er til de partier, der forleden dag i en betænkning sagde, at det skulle være en politivedtægt. Er de partier nu overbevist om, at det ikke behøver at være en politivedtægt, men at det kan være et cirkulære?

Det andet er til justitsministeren, der hidtil har sagt, at justitsministeren ikke ville acceptere en ordning med politivedtægten. Nu forstår jeg, at socialdemokratiet vil stemme for en dagsorden, der i hvert fald indeholder den mulighed, at justitsministeren kan opfylde hénstillingen igennem en politivedtægt. Vil det sige, at justitsministeren i dag alligevel kan acceptere, at det skal være en politivedtægt?

Det kan måske forekomme lidt mærkeligt at drøfte disse spørgsmål om politivedtægt eller cirkulære, men man har altså ikke bestilt andet igennem måneder end at drøfte fremgangsmåden. Det praktiske resultat foreslog det konservative folkeparti for flere uger siden, men man ville hellere have den anden diskussion. Men vi skal dog helst vide, hvad en dagsorden betyder.

Må jeg så endelig sige over for den stolthed, der er kommet frem om, at det hele skal være færdigt inden den 1. juli: ja men hvis man havde fulgt vores opfordring i onsdags til at udsætte mødet — det var der fire partier der ville være med til — og gå i udvalget og blive enige om et cirkulære, så havde vi klarlagt denne sag om, hvordan man sikrer friheden, længe inden grundlovsdag; nu er vi kommet lidt nær derpå.

Jens Møller (KrF):

Regeringen og socialdemokratiet har accepteret et forslag om motiveret dagsorden; der vel ikke ændrer meget i den bestående tilstand, selv om det præciserer visse ting, men alligevel er et forslag, som regeringen og socialdemokratiet af mange grunde ikke bryder sig særlig om. Jeg er sikker på, at det skyldes regeringens forståelse af, at et udvalg på nuværende tidspunkt ville sinke og forringe mulighederne for en løsning af de foreliggende store økonomiske problemer og dermed en effektiv og hurtig bekæmpelse af den alt for store arbejdsløshed. I modsætning til nogle af de mindre, såkaldte arbejderpartier, mener jeg, at regeringen fortje-

[Jens Møller.]

ner ros for denne politisk modige handling, der tyder på ansvarsfølelse over for de arbejdsløse.

Efter aftale med bl. a. kristeligt folkeparti har venstre nu fremsat et forslag om motiveret dagsorden. Kristeligt folkeparti kan naturligvis stemme for dette, mens vi vil stemme imod det af CD stillede forslag og selve lovforslaget.

Knud Jespersen (DKP):

Jeg vil allerførst gerne sige til ordføreren for kristeligt folkeparti, at det var med meget stor interesse, jeg lyttede til, hvordan man betragtede demokratiet, når det skulle fungere, og jeg forstår, at landet er i så store vanskeligheder, at man roligt kan sætte demokratiet ud af kraft. Det kan næppe forbavse nogen, at hr. Jens Møller sluttede sig til ordføreren for det konservative folkeparti og til hr. Glistrups taknemlighed.

Jeg er enig i én ting, at regeringens handling var modig. Jeg vil gerne spørge hver enkelt, om ikke den var lidt overmodig. Denne dag får jo også en ende, selv om vi er startet på et dramatisk grundlag. Det beklager vi meget, fordi det er med til at genere autoriteten af det folkestyre, som man jo ofte praler af man vil forsvare. Den dramatik, der har været i løbet af dagen, fortæller jo en hel del om de stadig større modsætninger, der er imellem befolkningen og flertallet i det høje ting.

Hvad angår selve det at gribe ind på den måde, man har gjort, så svarer det faktisk til, hvad jeg sagde i går, at man er villig til at imødekomme venstres krav, næsten før de er fremsat. Jeg ved ikke, om de enkelte socialdemokratiske folketingsmedlemmer i deres kredse kan forklare fagforeningerne, hvorfor man nu må transportere varer frem og tilbage. Det er at knække ryggraden på dansk fagbevægelse. Det er at amputere den knæsatte ret til strejkefrihed. Man gør nemlig strejkerne i den grad uden bid. Det siger jeg ikke, fordi jeg mener det er nødvendigt at strejke i enhver situation, men fordi man begyndte med at tale om fysisk blokade — hvoraf vi ikke har haft særlig mange; det er en kampform, der har været anerkendt, og det synes jeg arbejderne skulle have lov til at anvende, når de selv fandt det fornuftigt — men det, man gør nu, det går så meget

videre, at selv i forbindelse med erklærede strejker vil man kunne henholde sig til denne dagsorden og sige: ja men vi må jo godt få varerne alligevel. Det vil sige, at man kan hente varerne i fællesmarkedsområdet eller i Skandinavien, fragte dem frit frem og tilbage, uanset hvordan strejken måtte være etableret.

Ved man, hvad det er man gør? Det er i virkeligheden at fjerne den sidste rest af mulighed for at føre lovlige strejker i Danmark.

Da vi startede denne diskussion om grundlovens bestemmelse om borgernes ret til frit at bevæge sig, var det gribende at høre fru Nathalie Linds betragtninger om deres ret til at bevæge sig i lovligt ærinde. 120.000 er arbejdsløse. De har ikke ret til at gå på arbejdspladsen, men får man en strejke, skal de have ret til at bevæge sig ind og ud med varer. Og det siger man i frihedens navn. Er der da ingen, der tænker på, at det kunne være rart at erindre sig Albert Camus' betragtninger: vi startede med at tale om demokrati, nu er det blevet til, at vi forlanger politi?

Jeg synes, det er skændigt, det man gør. Jeg vil ikke appellere til regeringen om at lade være, men jeg vil håbe, at de interesser, der i socialdemokratiet har stået tæt ved fagbevægelsen, må forstå, hvad de gør, og jeg vil sige med det samme, at konsekvensen af denne beslutning bliver, at arbejdspladserne overalt må diskutere, hvad der skal gøres.

Jeg havde hellere set et valg end denne camouflerede kapitulation, som uægtelig vil føre til, at ingen kan have tillid til indkomstpolitiske forhandlinger, for det er de samme, man skal forhandle med, som man angiveligt skulle være imod, men som man nu har bøjet sig for. Havde vi taget det valg, så kunne man have stoppet denne borgerlige sammenrotning. Nu er den borgerlige sammenrotning blevet stærkere, også ved understøttelsen fra regeringspartiet, og derfor må man regne med, at konsekvensen bliver hundreder og atter hundreder af arbejdermøder — hvor man indtil nu kan diskutere i arbejdstiden uden at få bod — om, hvordan de agter at kæmpe for deres ret igennem hundrede år til at gå i aktion, når de følte deres rettigheder tilsidesat.

[Knud Jespersen.]

Det er vist overflødig at sige, at vi naturligvis vil stemme imod begge dagsordener.

Brusvang (CD):

På partiet centrum-demokraternes vegne vil jeg først gerne rette en misforståelse. Det blev sagt af hr. Gert Petersen, at det forslag om motiveret dagsorden, CD fremsatte i formiddags, var skrevet af hr. Glistrup, som derefter havde bestilt mig til at læse det op og fremsætte det i CDs navn. Det er selvfølgelig ikke rigtigt. Det rigtige er, at CD her til formiddag tog initiativ til en række samtaler, også med hr. Glistrup og med de øvrige partier, som havde udtrykt en positiv interesse i denne sag, og derefter forelagde jeg disse partier en tekst, de kom med rettelser til den, og vi kom til et resultat. Det er den måde, det blev til på.

Dernæst må jeg sige både til hr. Gert Petersen og til hr. Knud Jespersen, som har brugt de meget store ord om, at dette er et knusende slag mod dansk fagbevægelse, at det er jo noget forbistret vrøvl, al den stund hele befolkningen for ganske kort tid siden i radioen kunne høre, at fagbevægelsens ansvarlige ledere klart udtalte, at de var imod fysiske blokader.

Centrum-demokraterne har i mange måneder beskæftiget sig indgående med denne sag og taget en lang række initiativer. Vi havde for længst håbet at komme igennem med en forhandlingsløsning omfattende regeringen. Det afgørende for os var at få en løsning på dette problem. Centrum-demokraterne er positive over for dansk fagbevægelses bestræbelser, og vi accepterer fuldt ud, at dansk fagbevægelse bruger lovlige blokader, men vi må modsætte os, når der i en række enkelttilfælde har været anvendt metoder, som går ud over andre mennesker, som går ud over borgernes frie færdsel, og som ikke stemmer med dansk mentalitet.

Det dagsordensforslag, som CD fremsatte, pegede direkte på politivedtægten. Vi mener i og for sig stadig væk, at det er det principielt rigtige, men der er ikke nogen modsætning mellem det forslag og så det forslag, som fru Nathalie Lind på venstres vegne fremsatte for et øjeblik siden, for også dette forslag peger jo på politivedtægten som en mulighed. Det har blot også muligheden med et cirkulære, men det peger som første

mulighed på politivedtægten, og det vil sige, at hvis det pågældende forslag bliver vedtaget — og det er der jo udsigt til, da også regeringen er gået ind for det — så betyder det altså, at den procedure, man skal iværksætte, vil omfatte, at justitsministeren først må foretage en undersøgelse af den side af sagen og foretage de fornødne høringer dér.

Det har skabt en ny situation for os, at de partier, som vi oprindeligt havde en anden aftale med, nu har fundet dette forslag bedre, og da vi trods alt ser, at dette indebærer en løsning, og at det indebærer en løsning, som regeringen bakker op bag ved, hvorved vi i dette ømtålige spørgsmål får en bred løsning og ikke en konflikt, så siger det sig selv, at centrum-demokraterne også vil vælge i denne situation at støtte det forslag, som er fremsat af partiet venstre.

Wilhjelm (VS):

Faglige blokader er ikke noget nyt. Faglige blokader, også af den art, vi oplevede på det sidste, dukker op, hver eneste gang der er alvorlige arbejdsløshedssituationer. Og det er ikke så mærkeligt, at de dukker op nu igen. Med over hundrede tusind arbejdsløse er der bedre muligheder, end der har været i mange, mange år for arbejdsgiverne for at krybe under overenskomsterne, for at underbetale. Man trues af skruebrækkeriet. Der er praktisk taget ikke andet effektivt middel over for den slags ting end en faglig blokade. Det er derfor, de dukker op systematisk, når man har den store arbejdsløshed, til trods for at det er dyrere i den situation, til trods for at det er farligere. Det er ikke spor sjovt for de lønarbejdere, der er ude i den konflikt, men disse faglige blokader dukker op systematisk, når man er i en arbejdsløshedssituation. De gjorde det i 1950'erne, og de gør det igen nu.

At LO-toppen undsiger den slags kampmidler, undrer ikke venstresocialisterne. Det har LO-toppen gjort hele tiden. De gjorde det i Infosagen i arbejdsretten. Det har bl. a. noget at gøre med, at lige netop den aktionsform i virkeligheden ikke egner sig til at blive styret fra toppen, men er helt afhængig af, at man er indforstået, at man er aktivt med fra bunden.

Det er enestående, og det skal noteres, det er første gang, det sker, at folketinget vil diktere regeringens administration af

[Wilhelm.]

lovene. Det er enestående, at man vil ændre retstilstanden på afgørende områder, som har berøring til den generelle demonstrationsret, og som nu med den nye formulering også har berøring til de blokadeformer, der står nævnt i hovedaftaler og i andre fagretlige dokumenter, uden at ændre lovgivningen, uden med et komma at turde ændre lovgivningen, fordi det vil være for provokerende. Man vil gøre det ad administrativ vej, og det uanset om man nu vælger cirkulæreformen eller politivedtægten. Det er enestående, at man vil kriminalisere handlinger, som tidligere ikke har været ulovlige, og gøre det på denne måde.

Der er nogle, der hævder, at det sker ikke. Men det er jo sagen, det er det, der sker, og beviset for det har jeg nævnt før. Hele den side af salen har med et meget stort flertal vist, at de erkendte, at denne slags faglige kampmidler ikke er ulovlige efter gældende lov. De har med et stort flertal stillet forslag. De har været uenige om hvordan — politivedtægt eller straffelov — men de har været enige om, at det var nødvendigt at ændre ved retstilstanden, hvis man skulle opnå det, de ønskede at opnå, nemlig at kriminalisere de faglige blokader. Dette er tilstrækkeligt til at vise, at de faglige blokader ikke er ulovlige efter gældende ret. Nu vil man gøre dem ulovlige, og man vil altså kriminalisere nogle ting ad administrativ vej.

Der er også de praktiske beviser. Der var blokader, som jeg sagde, i 1950'erne. Blokaden ved Philips var et af de klassiske eksempler. Den var lovlig. Det er kun et år siden, vi havde blokaderne ved Storno og ved B & W. De blev ikke standset af politiet. Siden er kommet hetzen, den skærpede holdning. Under dække af regeringens opgivelse på forhånd har politiet strammet kursen, og nu tager man så et afgørende skridt på det formelle plan.

Der er ingen grænser for skamløsheden, når man gør det på den måde. Uanset hvad der står i straffeloven, uanset hvad der står i grundloven, uanset de fortolkninger, der har været af det, vil man ændre ved retstilstanden. Det viser, hvordan disse borgerlige regler, man selv har stillet op, ikke respekteres, når det kommer til stykket.

Vi vil, som jeg sagde i formiddags, fore-

trække, at regeringen tog et valg på det her, og vi mener stadig væk, at det er det, der burde gøres. Der er jo ingen udsigt til at løsgøre sig fra det greb. Man er kommet i tættere og tættere afhængighed af de borgerlige, og der er ingen udsigt til, at regeringen på noget sted vil sige: her går grænsen.

Jeg skal derfor på VS' vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

„Idet det må konstateres, at regeringen nu ikke alene er indstillet på at administrere det borgerlige flertals politik, men endog er villig til administrativt at kriminalisere blokadeaktioner, som i en situation med over hundredtusinde arbejdsløse ofte er det eneste effektive middel i de organiserede lønarbejders kamp mod underbetaling og skruerbrækkeri,

udtaler tinget sin mistillid til regeringen og opfordrer til udskrivelse af valg og går derefter over til næste sag på dagsordenen.“

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor).

(Bifald fra tilhørerpladserne).

Det er forbudt med bifaldstilkendegivelser. Og jeg tror, man ved det.

Også dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Poul Dam (SF):

Det har jo været en ganske spændende dag, ikke mindst når man som menigt medlem, der ikke er involveret i interessante forhandlinger, er nødt til at lytte til rygter og hengive sig til spekulationer om, hvordan det her egentlig vil gå. Efter de mangfoldige udsættelser bliver man så kl. 23 præsenteret for noget, som ingen af os i vores vildeste fantasi havde forestillet os.

En komplet kapitulation fra regeringens side, en kapitulation fra den del af det radikale venstres side, som vi plejer at regne med. Og nogle ordførertaler, som understreger denne kapitulation.

Hvis denne dagsorden, som fru Nathalie Lind har fremsat, bliver vedtaget, så hæfter naturligvis alle de, der stemmer for denne dagsorden, også for, hvad der er blevet sagt af alle dem, der har anbefalet den. Det vil

[Poul Dam.]

sige, at socialdemokratiet og det radikale venstre hæfter for, hvad hr. Glistrup har sagt. Ellers er der en eller anden mindre grad af hæderlighed i sagen. Hvis økonomiministeren, som slår ud med hånden, eller andre stemmer for denne dagsorden efter hr. Glistrups anbefaling, efter hr. Glistrups måde at anbefale den på, og siger: ja men jeg mener noget helt andet med den, så er vi ovre i noget, det bliver meget svært at forklare borgerne om 12-15 timer, når vi skal ud og holde grundlovs møder. Hvad er egentlig alvoren i det politiske liv, hvis man med så forskellige motiveringer kan stemme for den samme dagsorden?

Sagen er jo, at denne grundlovsdag nu om 14 minutter oprinder med et ganske usædvanlig dystert perspektiv, det perspektiv nemlig, at man, fordi man mener, at friheden er mindre vigtig end dette ikke at få valg, bøjer sig for højrekræfterne her i landet. De højrekræfter, som har vokset sig stærkere og stærkere i de sidste 2-3 år, og som ved afsmitning på den ene og den anden måde nu har sat sit præg også på det socialdemokrati, som mange af os har set hen til som en dog nogenlunde sikkerhed for, at friheden og demokratiet var sikret her i landet.

Det er en afgørende stund denne, og man kan ikke med semantiske undvigelser klare dette problem. Det er et helt afgørende tidspunkt, vi er kommet til. Vil man eller vil man ikke sætte en stopper for den gliden hen mod det fascistoide — jeg takker fremskridtspartiet, fordi dette ord er blevet accepteret i folketinget — det fascistoide samfund, som før eller senere udvikler sig til det fascistiske. Vi ved fra andre lande, hvordan denne udvikling er foregået. Mange her, som jeg anser for mine venner, er på vej til at svigte grundtankerne i dansk demokrati, og de vil få det at vide, indtil den dag man vedtager at indføre koncentrationslejre.

Jørgen Jensen (DKP):

Da jeg havde ordet i formiddags, angreb jeg ikke regeringen, fordi jeg også var en af dem, der troede, at her var man kommet til grænsen, og den ville man ikke overskride.

Det andet, jeg godt vil sige, er, at i den tid, jeg har været i folketinget, har jeg været forbavset over den uvidenhed og den

lemfældighed, der var til stede, når man behandlede arbejdsmarkedsspørgsmål. Men jeg havde den opfattelse, at der i socialdemokratiet var nogle, der vidste, hvad det drejede sig om. Jeg må sige, med det forslag, som man vil acceptere her, ja, så tvivler jeg også på, at man endnu har bevaret så megen kontakt med det, der sker på arbejdsmarkedet, at man ved, hvad det er, man går ind for her.

Der er talt om fysiske blokader. Jeg har sagt nogle gange, at efter min opfattelse og partiets opfattelse så er det ikke den bedste kampform, når arbejderne skal forsvare sig. Men hvis vi ser på nogle af de sager, der har været, hvad var så læren egentlig af Hopesagen? Ja, det var den, at det kunne have været klarer på en anden måde, hvis LO, hvis socialdemokratiet ville have brugt den styrke, som fagbevægelsen havde. Det ville man ikke, og det vil man heller ikke i dag. Derfor tvinger man arbejderne ud i situationer, hvor de må bruge den fysiske blokade som et middel, selv om man altså havde andre midler, der var bedre og stærkere. Man kunne lukke for strøm og for olie, som jeg har nævnt nogle gange, så kunne man sådan set opnå resultatet på en anden måde.

Jeg synes, socialdemokratiet skal erindre sig det, hr. Glistrup også sagde denne gang, nemlig at de, som fører disse konflikter, er ballademagere, det er kinesere, det er studenter fra RUC. Det drejer sig bl. a. om de arbejdere, som demonstrerede ved Bækkelund; jeg kan godt sige til jer: det var en socialdemokratisk ledet fagforening, der organiserede det, det var en socialdemokratisk ledet fællesorganisation, der var med til at organisere det, det var ikke ballademagere, det var ikke kinesere, ja, det var endog ikke kommunister. De gjorde det, fordi de ikke kunne opnå en overenskomst med en virksomhed, som gennem år havde brugt den taktik, at når der kom en fagorganiseret arbejder ind på arbejdspladsen, så blev han smidt ud. Det var dem, der følte det nødvendigt at bruge dette middel for at få en overenskomst. Det er de kinesere og ballademagere, som I sammen med hr. Glistrup vil angribe med det, I går ind for her. Det synes jeg man skal erindre sig.

I dette forslag til dagsorden tales der om at sikre fri ind- og udbringning af varer. Nu

[Jørgen Jensen.]

vel, vil man sige, det er i tilfælde, hvor det drejer sig om en fysisk blokade, men er I egentlig klar over, hvad det næste skridt er? Det er, at vi i forbindelse med en lovligt varsløst konflikt, hvor man eventuelt også varsler sympatikonflikter, som skal forhindre, at en virksomhed, som ikke vil bøje sig for et rimeligt krav, kan få reservedele, kan få olie eller andre ting, bliver stillet over for et krav om, at det alligevel skal bringes ind. Så har man knækket ryggraden på dansk fagbevægelse. Jeg synes, I skal gøre jer klart, at det skridt, I har taget her, uvilkårligt fører til det næste skridt, nemlig at fjerne enhver mulighed for fagforeningen til at aktionere.

Vi har i denne uge vedtaget et forslag om en selvstændig arbejdsløshedskasse. Mange i fagbevægelsen frygter, at det kan bruges til at svække fagbevægelsen ved at fjerne arbejdsløshedskasserne — ikke af økonomiske grunde, men fordi det er en del af den kamp, arbejderne må føre, at have kontrol med arbejdsløshedskasserne. Dette her skridt vil yderligere svække fagbevægelsen. Jeg synes, vi skulle komme til besindelse.

Kurt Hansen (VS):

Under mange af de debatter, som har været ført i dette ting gennem det sidste år, har man tit hørt betegnelsen „de ansvarlige partier“. Man har peget til venstre, og man har peget på Glistruppartiet til højre og sagt: disse partier forsøger kun at ødelægge alt, hvad vi har bygget op igennem mange, mange årtier. Nu har de samme „ansvarlige“ partier med det højre Glistrupparti og med de konservative, som i løbet af de sidste måneder har fået mere og mere på pukelen fra socialdemokraterne, fundet sammen om et forslag, som effektivt kan sikre et overgreb over for de hævdvundne rettigheder, arbejderklassen har kæmpet for og tilegnet sig igennem mange, mange år. Det er disse „ansvarlige“ partier. Jeg må nok sætte et spørgsmålstegn ved, hvem det er, de er ansvarlige over for. For mig er der kun én, de er ansvarlige over for, det er det samfundssystem, som er bundraddent i bund og grund, det er de kapitalejere, som kræver den maksimale profit. Det er dem, som de er ansvarlige over for, det er ikke over for de 150.000 lønarbejdere, der er kastet ud i arbejdsløsheden, og som i den situation, vi

står i, kæmper imod arbejdsløshed, skruebrækkeri, piratvirksomheder osv.

Den dagsorden, vi nu er blevet præsenteret for her i anden omgang, lægger også op til, at der skal være en klar kriminalisering af stop for strejkeramte varer, som man har fået underbetalte arbejdere, der ikke er organiseret i en fagforening, til at udføre. Det var et af de meget konkrete eksempler, vi oplevede i forbindelse med Skjold Burneaktionen, hvor de strejkende, aktionerende arbejdere klart stillede 13 punkter op — 13 punkter, som tog hensyn til politivedtægten, til straffeloven og til færdselsloven, således at man med juridisk grundlag havde sikret sig, at der ikke var baggrund for at skride ind fra politimyndighedens side over for den form for aktion, der var tale om her. Alligevel gjorde man det. Man gjorde det, fordi der i normalpolitivedtægtens § 3 var indføjet en bestemmelse, der hed „o. lign.“. „O. lign.“! Det var med denne bestemmelse i hånd, at man greb ind over for de aktionerende arbejdere, som ikke havde fået lønforhøjelse i to år, og som kæmpede for, at man ikke skulle udhule de bestemmelser, der stod i overenskomsten, nemlig at man havde ret til at forhandle sin løn i overenskomstperioden. På dette punkt er det stjerneklart, at der ikke er tale om, at retstilstanden har været den samme. Man ændrer den fundamentalt med den dagsorden, der nu går igennem med socialdemokratiets velsignelse.

Vi har set det, hver gang der har været en aktion, hvor der har været fysisk blokade involveret, at den socialdemokratiske regering og socialdemokratiet som sådant har billiget et politiindgreb. Derfor undrer det mig ikke spor, at justitsministeren sagde i sit indlæg i formiddags, at han naturligvis tog afstand fra såvel den aktion, der havde fundet sted i Bredgade, Info og Bækkelund, som de mange andre faglige aktioner, der har fundet sted, hvor politiet klart har grebet ind.

Vi skal bare lige vide, hvad det er, det er en støtte til. Det er en støtte til de mange, mange piratvirksomheder, som ikke mindst findes inden for den branche, som jeg selv hører til, nemlig den grafiske branche. Der er ikke ret mange brancher her i landet, som kæmper med de samme besværlige små piratvirksomheder, som man netop har dér.

[Kurt Hansen.]

Det er et afgørende anslag imod det forsøg, som det grafiske kartel har gjort på at få skrevet overenskomst med de små arbejdsgivere. Det synes jeg vi må gøre os helt, helt klart. Det skal der ikke være nogen tvivl om.

Hr. Knud Jespersen opfordrede tidligere til, at arbejderne rundt omkring på arbejdspladserne skulle holde faglige møder og diskutere de her ting. Det kan jeg kun tilslutte mig 100 pct. Der skal ikke være tvivl om, at skal det forslag om motiveret dagsorden, der ligger her, gendrives, så kan det kun blive ude på arbejdspladserne. Så massivt som muligt skal arbejderklassen forsøge på at ramme kapitalejerne på økonomien med det her. Det er lige netop på økonomien, at vi har nogle muligheder, ingen andre steder. Det skal gendrives på arbejdspladserne, og det skal gøres massivt.

Kurt Brauer (SF):

Forleden dag behandlede vi jo også disse materier, og samtidig med behandlingen forleden var der netop et møde i gang i Folkets Hus på Enghave Plads. Typograferne på Berlingske Tidende havde fået at vide af deres arbejdsgiver, at arbejdsgiveren mente sig i stand til at undvære godt 500 af dem, og de havde af den grund fundet det rimeligt at undlade overarbejde, så længe denne trussel om, at 500 eller $\frac{3}{4}$ af de ansatte skulle fyres. Så længe den trussel hang over dem, var de blevet enige med sig selv om at give deres arbejdsgiver en forsmag på, hvordan det var at undvære bare det overarbejde, som de normalt og loyalt over for virksomheden havde ydet. De havde altså lavet en overarbejdsvægning, som ved en hastedom i arbejdsretten senere har kostet dem dom og bod.

Mens dette møde pågik, blev de derude i Folkets Hus og jeg herinde informeret om, at det møde, de holdt om, hvorvidt de skulle genoptage deres overarbejde eller ej, det var et møde, der blev holdt under en trussel, en meget præcis og skarp trussel. Den første trussel gik simpelt hen ud på, at såfremt typograferne ikke havde afsluttet deres møde og var tilbage på deres arbejdsplads kl. 14, så ville nøglen være drejet om for de medarbejdere, som ikke var i konflikt — helt bortset fra, at den ville være drejet

om for de konfliktramte arbejdere, nemlig typograferne — den ville være drejet om for journalisterne, den ville være drejet om for alle andre medarbejdergrupper.

Det, vi snakker om her, er noget om folks ret til frit at færdes hen til deres arbejdsplads, og jeg kan godt fatte, hvad det er for motiver, der ligger bag det, selv om jeg ved den søde grød ikke kan acceptere disse motiver. Jeg kan fatte dem. Men helt grotesk bliver det, når friheden til at færdes til sin arbejdsplads uden videre daglig bogstavelig talt i de senere år bliver begrænset af arbejdsgivere, uden at de samme mennesker så meget som forsøger et indgreb over for det. Hvor er det folketingsflertal henne, når det drejer sig om, at danske journalister skal smides ud af deres arbejdsplads, fordi andre er i konflikt på den pågældende arbejdsplads? Hvor er flertallet henne med en reprimande til det Berlingske Hus? Hvor bliver man af i den slags situationer? Man sidder og trykker sig, og socialdemokratiet bruger et flertal bestående bl. a. af fremskridtspartiets medlemmer for at opretholde de tilstande. Fy for den lede!

Gert Petersen (SF):

Der var et bestemt punkt, som jeg ikke fik lejlighed til at kommentere tidligere, da jeg var heroppe og havde ordet, hvor det først og fremmest drejede sig om at tage stilling til det af fru Nathalie Lind stillede dagsordensforslag, og det var en tale, hr. Glistrup holdt om nogle, han kaldte ballademagere. Ballademagerne var dem, som hr. Glistrup mente havde haft for frit spil og fortsat ville få frit spil, hvis ikke der blev skredet ind nu.

Jeg vil godt dertil sige, at under blokaden foran Info var der ganske rigtigt ballademagere; hr. Glistrup har helt ret. Der var folk, som mødte op med hunde — schæferhunde — som blev pudset på strejke- og blokadevagnerne. Der var andre episoder. Der var demonstrationer derude, organiseret af fremskridtspartiet, demonstrationer af fremskridtspartiets folk, som ikke havde noget som helst andet formål end at anstifte ballade. Den tale, hr. Glistrup holdt, var et typisk udslag af, når tyven råber: stop tyven! Det var det, vi oplevede. Ballademagerne er dem, som produceres fra højre, fra hr. Glistrup selv i den nuværende situation.

[Gert Petersen.]

Jeg er ganske enig med min partifælle hr. Poul Dam i, at denne situation i denne sene aften, overgangen til grundlovsdagen, er blevet helt alvorligt forværret. Det er ikke på grund af venstrefløjens. Det er ikke på grund af socialisterne, som har overholdt loven, men det er på grund af de folk fra højre, som giver lovene en god dag og optræder som ballademagere. Og så har jeg endda ikke talt om den ejendommelige sammenligning, som man må komme frem til, hvis man på den ene side ser almindelige danske arbejdere med almindelige lønninger gå i kamp for at bevare deres arbejdspladser, for at sikre organisation, og så hører dem blive kritiseret af en mand, der offentligt har prælet med, at han ikke betaler skat og altså ikke engang er med til at betale for de gadelygter, som oplyser fortovet uden for hans eget hus.

Hilmar Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger i anledning af de taler, der er kommet fra SF's og især hr. Poul Dams side. Jeg gør det i tillid til, at SF, når de nu ligesom vi andre har nydt et par forhåbentlig gode pinsedage, vil fortryde en hel del af de overdrivelser og overilede bemærkninger, de er kommet med.

Hr. Poul Dam sagde, at det radikale venstre — og han sagde vist også socialdemokratiet — ved at stemme sammen med hr. Glistrup for en dagsorden accepterer hr. Glistrups begrundelser. Man ved selv, at en sådan udtalelse er ganske uden mening, ganske uden indhold. Der har været uendelig mange situationer, hvor SF har stemt for dagsordener sammen med andre partier, som har givet en anden og mere vidtgående begrundelse, end SF har gjort det. Man ved det, men man kan åbenbart ikke styre sit nervesystem i aften.

Det, det radikale venstre gør — og jeg er overbevist om, det også gælder socialdemokratiet — er at stemme for denne dagsorden ud fra ét eneste ønske, nemlig at tydeliggøre retstilstanden på arbejdsmarkedet og ikke andet. Jeg nærer tillid til, at den vil blive administreret sådan, jeg har den tillid til den nuværende justitsminister, at den vil blive administreret sådan og ikke mere. Hvad hr. Glistrup giver af begrundelser derudover, kan stå helt for hans egen reg-

ning. Man kan tillægge os alle de motiver, man vil i retning af hr. Glistrup, men man kan også lade være, for det er ganske uden indflydelse, og det gør absolut intet indtryk på os, at man gør det.

Så vil jeg også sige én ting mere — og det er en af de ting, jeg ved, uanset hvad hr. Poul Dam nu siger om et øjeblik, for så meget kender jeg ham — og det er, at han, allerede inden solen står op, vil fortryde, at han kom til at beskyldte det radikale venstre og socialdemokratiet for her at tage medansvar for en udvikling, der ville føre i retning af fascisme. Jeg ved, at det ærede medlem kommer til at fortryde det, inden solen står op. Det er jo også en bemærkning, der ikke tåler dagens lys.

Jeg er nødt til at sige til SF, og selv om det ikke er min sag, siger jeg det alligevel, at for socialdemokratiet og det radikale venstre gælder det, at disse to partier i praktiseringen af deres politik er en lang bedre garanti imod, at der kan ske en fascistisk udvikling, end et SF, som er så angst for konkurrence fra sine naboer på den marxistiske venstrefløj, at man er parat til at undergrave de retstilstande på arbejdsmarkedet, som man ved bl. a. forudsætter et velorganiseret arbejdsmarked. Det, man gør i dag, er at rette et angreb både på det velorganiserede arbejdsmarked og på retstilstanden. Så kan hr. Poul Dam i morgen tidlig tænke på, hvor meget hurtigere det fører i den retning, han advarede imod her; det er jo det, han beskyldte os andre for.

(Kort bemærkning).

Poul Dam (SF):

Det er klart, at hr. Glistrup talte for fremskridtspartiet og ikke for det radikale venstre. Men er der virkelig ingen bekymring i det radikale venstre over den partner, man har fået i denne afstemning? Er man virkelig ikke bekymret for de argumenter, hvormed hr. Glistrup anbefalede at stemme for denne dagsorden? Hvis man ikke er bekymret, vil jeg nok sige, at så har ubekymrigheden fejret triumfer.

Om jeg nu vil fortryde det i morgen eller ej, vil jeg gerne sige, at hvis det virkelig viser sig, at det radikale venstre og socialdemokratiet er i stand til at dæmpe op for den bølge i retning af fascisme, som vi har her i landet, vil det glæde mig, det vil naturligvis

[Poul Dam.]

oprigtigt glæde mig. Men jeg beder de to partier om nøje at overveje hvert enkelt skridt, de foretager, for hjørnet til den fascistiske udvikling er måske svært at lægge mærke til, men når man først er kommet omkring det, vil man se, hvad det er, man har gjort.

Kjeld Olesen (S):

Jeg tror, at adskillige, der har været på talarstolen i aften, vil få en interessant læsning om nogen tid, når de skal til at gennemlæse, hvad der er gjort af bemærkninger heroppefra, efter at der for nogles vedkommende har været tale om en hel dags tilløb. Der er indlæg, der ikke har overrasket så meget, andre indlæg, der har overrasket en del, og indlæg, der har skuffet en del.

Jeg må nok sige, at de bemærkninger, jeg har hørt fra min gode ven hr. Poul Dam, hører til den sidste kategori, bl. a. fordi jeg altid har opfattet hr. Poul Dam som en politiker med en ikke ringe logik i sin tankegang. Her sidst hørte jeg hr. Poul Dam spørge — det var det radikale venstre — om ikke makkerskabet kan bekymre. Må jeg gøre hr. Poul Dam opmærksom på, at det ikke er så forfærdelig mange dage siden, socialistisk folkeparti stemte sammen med fremskridtspartiet om et ændringsforslag til den sag, vi her behandler, et ændringsforslag om vedtægt.

Jeg tror, at det vil gavne sagen meget — hvad naturligvis er vanskeligt her i aften — om en vis nøgternhed kunne komme ind i denne debat. Man har forsøgt at stille dette forslag til en dagsorden op, som om der nu sker en radikal ændring af tilstandene på arbejdsmarkedet, når det drejer sig om lønmodtagernes ret til demonstration og blokade, og det er måske det sørgeligste af det hele, når man sidder og lytter til argumenterne. Det kan være, at det gør indtryk på nogle, der lytter med, men det skal siges, så det ikke kan misforstås, at det helt afgørende indhold i dette dagsordensforslag er, at der ikke sker en gnist af ændring i forhold til det, der gælder i dag. Der er ikke tale om en ændring, når det drejer sig om blokaderetten. Der er ingen ændring, når det drejer sig om rettighederne i øvrigt. Der er ingen ændringer, når det drejer sig om de kampmidler, som landets arbejdere og lønmodta-

gere kan tage i anvendelse. Derfor er det himmelråbende at høre nogle tale om, at socialdemokratiet har kapituleret.

Der har igennem adskillige år været den ene blokade efter den anden. Ikke blokader, hvor man griber fysisk til værks, men blokader, hvor man anvender de langt mere effektive metoder, der eksisterer inden for de faglige organisationer. Man har nævnt nogle eksempler her i aften; jeg kunne føje til, at om man i disse tilfælde havde taget kontakt til de faglige hovedorganisationer, havde tilrettelagt en blokade, som den er vanlig ved at inddrage relevante faglige organisationer, ved at tage de skridt, der skal til, således at den pågældende virksomhed gennem disse aktioner udsættes for den effektive blokade, at de ikke f. eks. modtager nødvendige reservedele, ikke modtager alt det, der skal til, for at den virksomhed kan køre, så havde man også opnået resultaterne.

Jeg kender udmærket godt argumentationen, når man fra VS', kommunisternes og desværre også SFs side skal kommentere den faktiske situation inden for dansk fagbevægelse. Den faktiske situation inden for dansk fagbevægelse er, at man gennem demokratisk opbyggede organisationer har indgået overenskomster, har sikret sig nogle rettigheder og i øvrigt har baseret hele sin indsats, alle sine kampmidler på et retssystem. Det er selve dette retssystem, som VS, DKP og andre ønsker at ødelægge med alle til rådighed stående midler.

Jeg mener, at ledelsen af dansk fagbevægelse er i sin gode ret og de eneste, der har denne ret, til at udtale sig, som det f. eks. er sket for nylig af LOs formand, i aften af LOs næstformand, der siger: vi er modstandere af fysisk blokade, og naturligvis skal landets lovgivning overholdes. Det har været tilfældet hele tiden, og det vil også være tilfældet for fremtiden.

For at overbevise ikke hr. Knud Jespersen, hr. Kurt Hansen eller andre, men dem, der måske er lidt forvirrede af denne komplicerede sag, vil jeg spørge justitsministeren, om vedtagelse af dette dagsordensforslag betyder så meget som en tøndel forskel i forhold til den praksis, der har eksisteret indtil nu.

Formanden:

Der er indtegnet 3 til korte bemærkninger, derefter bliver det justitsministerens

[Formanden.]

tur; justitsministeren har været indtegnet længe.

Hilmar Baunsgaard (RV):

Når hr. Poul Dam spørger, om det ikke bekymrer mig at stemme sammen med hr. Glistrup, er svaret jo. Jeg stemte forleden dag sammen med det ærede medlem og med kommunisterne, og det bekymrer mig også. Men når jeg alligevel gør det, gør jeg det i tillid til, at det radikale venstre stadig har evnen til at administrere egne politiske beslutninger, og det kan det ærede medlem også nære tillid til at vi gør i denne sag.

Ømann (SF):

Der er én ting, som må stille sig som en uhyre stor gåde for mig: vi kom herind og blev præsenteret for et dagsordensforslag; det var omkring kl. 12.00. Derefter forhandlede man i 12 timer, og så blev vi præsenteret for det samme dagsordensforslag. Så vil jeg gerne spørge den socialdemokratiske ordfører, hr. Kjeld Olesen: når der ingen ændring er sket i forhold til den hidtidige retstilstand, og sandelig heller ingen ændring er sket i forhold til de to dagsordener, hvad har så meningen været med den hele komedie både fra de borgerlige partier og fra socialdemokratiet? Hvor vidt kan man egentlig drive komedien? Der er altså ikke sket noget som helst ved, at socialdemokratiet har tiltrådt dette dagsordensforslag, de borgerlige har overhovedet ingen indrømmelser fået. Er det da rigtigt? Ja men hvad har så det hele gået ud på? Hvorfor har vi så holdt befolkningen hen? Hvorfor sidder man nu i spænding ved fjernsyn og radio og lytter til, hvordan det her skal gå, om der skal komme valg? Hvad er det for et narreværk, og hvad er det for et nederlag for socialdemokratiet?

Maigaard (SF):

Jeg vil godt sige til hr. Kjeld Olesen, at jeg hører til de medlemmer af tinget, han omtaler som de mennesker, der nok er lidt forvirrede over denne teknisk lidt vanskelige sag; det er jeg ganske bestemt. For jeg kan ikke forstå, at man nu anbefaler en tekst, hvor der udtrykkeligt står, at man skal ændre normalpolitivedtægten eller udsende en ny cirkulæreskrivelse til politimestrene, men hvor meningen er, at der slet

ingen ændring skal foretages. Jeg synes nok, det ville være rart at få en forklaring på dette, at der skal gennemføres en ændring, sådan som der står i dagsordensforslaget, for at der ingen ændring skal være. Det overgår min forstand, og jeg håber, at enten hr. Kjeld Olesen eller justitsministeren, hvis klare hjerne og store pædagogiske sans jeg sætter meget højt, kan forklare tinget, hvorfor denne ændring skal gennemføres, når alt skal være ved det gamle.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg har tidligere måttet give op, når jeg skulle forsøge at anvende mine pædagogiske evner over for hr. Maigaard, og derfor skal jeg undlade et sådant forsøg i aften og nøjes med generelt at sige noget om den dagsorden, vi skal tage stilling til.

Da debatten omkring denne sag startede i efteråret med et spørgsmål til statsministeren, blev der givet udtryk for som regeringens synspunkt, at det måske kunne være nødvendigt med en tydeliggørelse af det eksisterende retsgrundlag. Der blev vist en åbenhed over for, at dette spørgsmål blev undersøgt i retsudvalget, og dette er altså sket. Det viste sig på et meget tidligt tidspunkt, at der var tre forskellige former, hvorunder man ønskede at tydeliggøre retstilstanden. Vi har fra første færd i socialdemokratiet taget skarp afstand fra, at det skulle ske gennem en ændring i straffeloven. Vi drøftede længe i retsudvalget, om det var muligt gennem en ændring i politivedtægten at nå frem til et positivt resultat, og vi var på et vist tidspunkt så langt fremme, at vi ønskede at få dette spørgsmål nøjere undersøgt ved at få straffelovrådet til at tage en drøftelse af, under hvilken form, og af, om det overhovedet var nødvendigt ud over det, der allerede stod i betænkningen. Derfor er der altså i og for sig ikke noget særlig nyt i, at vi kan erklære os positivt indstillet over for at få foretaget en sådan vurdering, som denne dagsorden jo i realiteten lægger op til.

Den åbner samtidig en mulighed for det, der var vores principale udgangspunkt under drøftelserne i retsudvalget, nemlig at vi kunne have diskuteret — selv med den risiko, der er for at give retsudvalget, der sidder med en lovgivende kompetence, en mulighed for at blande sig i administrationen — hvordan noget sådant kunne gøres, altså en

[Justitsministeren.]

tydeliggørelse gennem en skrivelse til politimestrene. Det er altså nu endt med, at dette kommer til at stå i dagsordenen.

Derfor er regeringen og mit parti i stand til at tage imod en sådan dagsorden. Den tidsfrist, der er skitseret, vil være tilstrækkelig til at få disse overvejelser afsluttet. Om det ender med det ene eller det andet, skal jeg naturligvis ikke tage stilling til, men jeg føler denne dagsorden som forpligtende i retning af, at begge muligheder bliver regulært undersøgt, og jeg føler den også som noget, der giver en frihed til efter overvejelserne at vælge, hvilken mulighed der skal til.

Hvordan tør en regering af socialdemokratisk observans så gå ind i sådan noget? Når man hører repræsentanter for SF, kommunisterne og VS tale her på talerstolen i aften, kunne man jo godt, hvis man troede på, hvad der blev sagt, gå hen og blive særdeles bekymret. Men sandheden er jo den ganske enkle, som hr. Jens Møller udtrykte det, at der ikke bliver foretaget ændringer. Det skal siges så tydeligt som muligt: der bliver ikke tale om det, som hr. Wilhjelm kaldte at kriminalisere handlinger, der ikke tidligere har været kriminelle. Det passer altså ikke, når man forsøger den påstand, at der skulle blive tale om en ændret retstilstand.

Der ændres ikke ved rettighederne for de faglige blokader, der ændres ikke noget som helst ved strejkefriheden i Danmark. Der ændres intet som helst ved den demonstrationsfrihed, som grundloven giver borgere i dette land. Der er altså ikke tale om, at arbejderbevægelsens erhvervede rettigheder angribes, eller, som det blev sagt, at der bliver tale om at brække ryggen på arbejderbevægelsen. Der bliver fortsat alle de muligheder for at udøve sin indflydelse, som man hidtil har haft inden for arbejderbevægelsen.

Så spørger hr. Ninn-Hansen mig, om jeg vil acceptere, at ordningen med en politivedtægt kan blive udgangen. Det siger sig selv, at i det øjeblik, man går ind i modtagelsen af en dagsorden som denne, må man ærligt og redeligt overveje den situation, der opstår, når man skal til at vurdere tingene. Jeg har altid haft mine betænkeligheder ved en politivedtægt, men når jeg har bøjet mig for det flertal, der nu kommer ud af det, må

det også medføre en ganske ærlig og redelig overvejelse af situationen.

Jeg kan slutte med at sige, som jeg gjorde i formiddags, at jeg hidtil har respekteret, hvad folketingsvedtager, og det vil jeg fortsætte med. Jeg føler mig oven i købet overbevist om at være på ret vej, hvor der ingen ulykker sker over for de synspunkter om frihed og rettigheder til at demonstrere, som jeg og mit parti står for.

Formanden:

Der er en række indtegnede talere, fortrinsvis korte bemærkninger, først hr. Jørgen Jensen for en kort bemærkning.

Jørgen Jensen (DKP):

Forklaringen om, at der ikke sker ændringer, vil jeg sætte et stort spørgsmålstegn ved, men det, der fik mig til at tage ordet, var hr. Kjeld Olesens bemærkninger om det arbejdsretlige system. Hr. Kjeld Olesen sagde, det hvilede på det forhold, at man havde indgået overenskomster. Ja men det, denne sag drejer sig om, er jo arbejdspladser, hvor der ikke har været indgået overenskomst, hvor arbejderbevægelsen måtte bruge midler for at tvinge en overenskomst igennem. Jeg har jo ikke megen tid, men vil godt sige, at der for øjeblikket køres en lang række kampanjer for at få overenskomstdækning inden for det grafiske område og inden for metalområdet på mindre virksomheder, og jeg kan forsikre om, at det arbejdsretlige system slet ikke er så enkelt at køre med i en sådan situation. Jeg kan nævne, at LOs jurister for et stykke tid siden udformede et blokadevarsel til disse virksomheder. Man gav dem et varsel på en uge, for man ville være flinke. Da man havde gjort det nogle steder, tog Arbejdsgiverforeningen en sag for disse virksomheder, selv om de ikke var medlemmer. Vi tabte i arbejdsretten, fordi man sagde, at når man gav et varsel, var man inde under hovedaftalens bestemmelser, og så havde man ikke ret til at etablere en blokade. Der var kun én mulighed, hvis det skulle ske rigtigt, og det var, at man simpelt hen gik ud og tog de medlemmer, man havde, i hånden og sagde: nu går vi udenfor med det samme. Det var den eneste mulighed, der fandtes rent fagjuridisk. Så kommer man i den situation — og

[Jørgen Jensen.]

det er det, jeg frygtede, for det er det, der står her: „sikre fri ind- og udbringning af varer til en blokeret virksomhed“. Hr. Knud Jespersen nævnte heroppe, at det kunne være, de varer kom fra et andet EF-land, at det var områder, hvor vi ikke kunne sympatiblokere, og i en sådan situation har man umuliggjort en strejke, som kunne opnå det resultat, man ønsker, nemlig at få en overenskomstdækning, og dermed også det arbejdsretlige system.

(Kort bemærkning).

Ib Nørlund (DKP):

Jeg forstår, hvis hr. Kjeld Olesen har haft travlt i dag og muligvis ikke har hørt Radioavisen i eftermiddags. Der var imidlertid en ganske interessant gengivelse af formanden for LO, hr. Thomas Nielsens bemærkninger om hele spørgsmålet om blokader og ikke blokader. Der slog han meget stærkt fast — og hr. Thomas Nielsen kan vel næppe opfattes som en revolutionær person; jeg gør det ikke, og jeg tror ikke engang, at den socialdemokratiske gruppe gør det — at den måde, man aktionerer på, bl. a. indebærer, at man kan standse strømmen til sådanne virksomheder, som man vil have overenskomster med, at man kan standse fri tilgang og afgang af varer, det, som man nu har inkluderet i det nye dagsordensforslag. Jeg synes nok, vi trænger til en forklaring på, ikke alene fra hr. Kjeld Olesens og ministerens side, men også fra højre side i salen, om man accepterer de kampformer, som hr. Thomas Nielsen nævnte i radioen i dag, som gyldige under den orden, man vil indføre her.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Formålet er en tydeliggørelse og intet andet, sagde hr. Hilmar Baunsgaard; der er ikke en gnist af ændring, sagde hr. Kjeld Olesen; det drejer sig kun om at tydeliggøre, sagde justitsministeren, der ændres ikke noget som helst. Det passer jo ganske enkelt ikke. I det mindste har et stort flertal herinde erkendt, at de ting, der er foregået, og som er kaldt fysiske blokader, ikke var ulovlige efter gældende ret. Så kan man tale om tydeliggørelse, men det ligger inden for

en fortolkningsvifte af muligheder, hvor der hidtil har været tolket forskelligt osv., og hvor nu et flertal beslutter at afgøre den fortolkningsstrid ved et cirkulære eller en ændring af politivedtægten. Det er ikke det samme som, at der ingen ændring sker. Det er det samme som at vælge én fortolkningsmulighed, og det er ikke tilfældigt, hvad der bliver valgt. Det er andet end at tydeliggøre, det er at træffe en politisk beslutning, og det synes jeg lige så godt man kunne sige lige ud.

Af hr. Kjeld Olesen, som rigtig var ude med svøben, og som i aften demonstrerede, at intet argument, ingen usandhed var for stor til at blive brugt i en beskiddt sags tjeneste, fik vi dette med, at venstrefløjen ønskede at ødelægge retssystemet og organisationerne. Hvad er det disse blokader går ud på? De går ud på, at de organiserede arbejdere forsvare sig mod de uorganiserede. Det er ikke gået op for hr. Kjeld Olesen. De går ud på at forsvare overenskomsterne mod underbetaling. Det er ikke gået op for hr. Kjeld Olesen, eller han vil ikke forstå det. Og dette med retssystemet er stærke ord at høre fra én, der ikke aner et klap om, hvad de her ting har drejet sig om i retsudvalget, som ikke ved, hvis han ikke har hørt debatterne — og som i hvert fald ikke har fulgt sagen — at vi endnu ikke har kunnet få noget som helst svar på: hvad er det retlige grundlag for den dom, arbejdsretten afsagde? Som ikke ved, at alle forsøg på at få disse ting vurderet i lyset af grundloven kommer fra venstrefløjen og ikke fra andre. Det har ikke interesseret andre en tøddel.

Jeg skal til sidst komme med et kort citat fra den artikel . . .

Formanden:

Ja, det skal være kort.

Wilhelm:

Ja, dette er meget kort — som professor Germer havde i Politiken i onsdags:

„De folketingsmedlemmer, der tager grundloven alvorligt, bør kræve en indgående undersøgelse af de forfatningsretlige spørgsmål i denne sag.“

Det vil man ikke, og så kommer hr. Kjeld Olesen og klandrer venstrefløjen for at ville bryde retssystemet ned.

Henning Philipsen (SF):

Årsagen til, at jeg tager ordet, er, at justitsministeren sagde, at her er ikke tale om fagbevægelsens og arbejderbevægelsens hævdvundne rettigheder, så vidt jeg forstod justitsministeren. Men hvorfor i alverden så dette dagsordenshaløj? Hvorfor har man foreslået en dagsorden? Tror man virkelig, at højrefløjen her i salen har foreslået en dagsorden, hvori man bare vil bekræfte arbejderbevægelsens og fagbevægelsens hævdvundne rettigheder? Det, højrefløjen her i salen er gået til angreb på, er netop fagbevægelsens og arbejderbevægelsens hidtil hævdvundne rettigheder. Og så synes jeg ærlig talt, det er stærkt nok, at justitsministeren nu kommer og siger, at der er ikke tale om med dette dagsordensforslag at ville angribe de hævdvundne rettigheder, som fagbevægelsen og arbejderbevægelsen har. Jeg har det diametralt modsatte indtryk, for ellers var der ingen mening i, at der blev foreslået en dagsorden for 12-13 timer siden, som regeringen og socialdemokratiet nu er i færd med at tilslutte sig.

Når justitsministeren hertil yderligere siger, at her ikke er tale om, som hr. Wilhjelm hævdede, at kriminalisere handlinger, så beder jeg om et svar om ikke fra justitsministeren, så fra såvel hr. Kjeld Olesen som ikke mindst fra formanden for folketingets arbejdsmarkedsudvalg. Når der i dette dagsordensforslag står, at det drejer sig også om herunder at sikre fri ind- og udbringning af varer til en blokeret virksomhed, ville det være rimeligt, om vi fik en forklaring på, hvordan man så i givet fald ville forholde sig til allerede etablerede og varslede blokader af skibe, som sejler under bekvemmelighedsflag, og som agter at komme her til landet, og som dansk fagbevægelse, som LO, har erklæret blokade over for. For her er jo altså tale om, at man på den måde vil prøve på frit at bringe ind og ud varer til danske raffinaderier og andre virksomheder. Vi beder venligst om et svar herpå, fordi det har i høj grad relation hertil, og så kunne det måske i høj grad have relation til spørgsmålet om ministerens bemærkninger om troen på, hvad der bliver sagt. Det vil vise sig, om man kan tro på, hvad henholdsvis ministeren og andre medlemmer af den socialdemokratiske folketingsgruppe siger, hvis det er således, at vi kan få et klart og

entydigt svar på, at den etablerede blokade, som LO står bag ved i forbindelse med de skibe, der sejler under bekvemmelighedsflag, også vil blive respekteret, eller om dette dagsordensforslag underminerer den blokade, som LO har erklæret. Det synes jeg var meget, meget væsentligt at få et svar på.

(Kort bemærkning).

Ninn-Hansen (KF):

Efter justitsministerens meget klare udtalelser kan jeg opfordre til at stemme for den dagsorden, som de 5 septemberforligspartier er nået til enighed om. Det fremgik jo klart af justitsministerens bemærkninger, at det, ministeren ønsker, er at gennemføre en ordning her i landet, så man sikrer lov, ro og orden i de situationer, der her er tale om, at gennemføre den retshåndhævelse, der er nødvendig, sikre, at borgerne kan færdes frit og anvende de midler dertil, som er påkrævet.

Jeg lagde også mærke til, at justitsministeren nu på regeringens vegne accepterer, at det kan ske ved hjælp af en politivedtægt. Det viser vel, at det, der rygtevis har været tale om hele dagen, at den dagsorden, der blev foreslået i formiddags, kunne fremkalde et valg, har været ganske forkert. For når regeringen nu kan acceptere en politivedtægtsordning, så kunne man selvfølgelig ikke foretage udskrivning af valg på grundlag af den dagsorden, der blev foreslået i formiddags. Det kan en regering simpelt hen ikke gøre, når man tænker på de vældige problemer, der er med hensyn til vor fortvivlede økonomi, arbejdsløshed og andet. Men vi er altså kommet hjem.

Jeg kan kun takke ministeren for den måde, hvorpå han ikke alene ved denne lejlighed, men også ved tidligere lejligheder har prøvet på at løse en sag, der burde løses for at sikre friheden. Vi var blevet færdige noget tidligere på det konservative folkepartis grundlag, end vi bliver det nu, hvis justitsministeren havde haft noget mere bevægelsesfrihed på et tidligere tidspunkt.

Men der er vel én ting, der er godt for det forhandlingsforløb, der har været. Jeg lagde mærke til, at økonomiministerens i går sagde i et svar til hr. Poul Schlüter, at fagbevægelsen og socialdemokratiet er to sider af samme arbejderbevægelse. Det tror jeg

[Ninn-Hansen.]

der er grund til at fastslå netop i forbindelse med denne sag. Jeg har også lagt mærke til på grundlag af en Ritzzaumedeelse, at statsministeren har haft en samtale om denne sag med LOs næstformand, og dermed — og det tror jeg er noget meget afgørende — kan vi jo regne med, at LOs ledelse på samme måde som regeringen ønsker at gå ind for de midler, der er nødvendige til retshåndhævelsen for at sikre, at folk kan færdes frit her i landet, også i blokadesituationer.

Der er én grund yderligere til at stemme for den dagsorden, der er foreslået af de 5 partier, som det jo reelt er, og det er, at herved opnår man med et stort flertal at afvise de synspunkter og de grove påstande, som vi andre måtte høre på at venstreorienterede partier har fremført her i salen. Der er et behov for at vise, at vi er et stort flertal, der vil sikre det samfund, vi har, og ikke vil gå på eventyr med venstreorienterede partier.

Maigaard (SF):

Jeg lyttede med meget stor interesse til justitsministerens redegørelse, og jeg forstod, at intet var lavet om, hvis tinget vedtager den dagsorden, som ligger for os nu. Alt ville være ved det gamle. Det fortalte justitsministeren os. Vi kunne sove trygt.

Det undrede mig lidt. Hvad har vi så forhandlet om i 12 timer? For at alting skal være ved det gamle? Hvorfor holder vi natmanøvre? For at alting skal være ved det gamle? Men justitsministeren må man jo stole på, for justitsministeren er en meget troværdig mand, så jeg går altså ud fra, at alt er ved det gamle.

Derfor vil jeg gerne spørge fru Nathalie Lind: er fru Nathalie Lind enig med justitsministeren i, at denne dagsorden intet ændrer i forhold til den tilstand, vi kendte i forgårs og i går? Hvis det er så åbenbart indlysende, at intet er lavet om, så må fru Nathalie Lind kunne gå op og bedyre for os også: nej, det har bare været for sjov, vi har holdt natmanøvre; det har bare været for sjov, vi har forhandlet i 12 timer og alt muligt; intet er lavet om.

Derfor vil jeg bede fru Nathalie Lind, hvis realitetssans der jo ikke er nogen grund til at sætte under en skæppe, om at

forklare tinget og hermed offentligheden, om det er sandt, at intet er lavet om, at alt bare har været, for at politikerne kunne få lov at bruge tiden — de havde nogle fritidsproblemer, de skulle have tiden til at gå — eller om det virkelig er sådan, at der er ændret noget.

Jeg vil altså bede fru Nathalie Lind om at forklare tinget og dermed offentligheden, om det er sandt, at dette forslag til dagsorden intet ændrer ved den retstilstand, vi kendte i går og i forgårs.

Berglund (Grønl.):

Det kan godt være, der er nogen, der undrer sig over, at jeg tager ordet, når forhandlingerne kan betegnes som et opgør mellem partierne. Men når jeg tager ordet, skyldes det, at jeg agter at stemme om forslaget om motiveret dagsorden fremsat af fru Nathalie Lind. Når jeg sammenligner med den dagsorden, der blev fremsat af hr. Brusvang, har jeg svært ved at se forskel på de to.

Nu er jeg i den situation, at jeg selv rent personlig må tage afgørelse om, hvilken opfattelse jeg skal have af de to dagsordener. Det er jo sådan, at de grønlandske medlemmer ikke plejer at blande sig i rent partipolitiske spørgsmål. Jeg tager ordet, fordi jeg mener, at jeg ikke kan betragte spørgsmålet rent partipolitisk.

For det andet kunne nogle undre sig over, at jeg tager ordet, når det drejer sig om et cirkulære og ikke om en lov. Men det er trods alt sådan, at vi har erfaringer oppe på Grønland for, at cirkulærene på Grønland laves ud fra de cirkulærer, der gælder herne. Og når det er nye tilfælde, hvor man ikke rigtig ved, hvordan man skal gribe sagen an, så plejer man at se efter, hvad der står i det danske — det kunne være politivedtægt eller noget andet — og så siger man: når det er sådan og sådan i Danmark, må det også være sådan og sådan på Grønland med det resultat, at det i visse situationer kunne hindre visse problemer i at blive løst. Den sidste erfaring har jeg selv oplevet, da det drejede sig om det meget omtalte og flere gange her fra talerstolen påpegede problem: spiritusproblemet.

Hvad gør man i tvivlstilfælde for at formindske spiritusproblemet? Så ser man efter det danske; om det så er i politivedtægten,

[Berglund.]

eller om det er noget andet, skal jeg ikke sige, da jeg ikke husker det fuldstændig rigtigt, men det retter man sig efter.

Ud fra de betragtninger kan jeg ikke stemme for den motiverede dagsorden, for vi har en vågnende arbejderbevægelse oppe på Grønland, og der er meget, meget sjældent, ja, så godt som ingen strejker indtil nu. Men det ville være forkert at bremse dem, før de starter. Derfor vil jeg gøre opmærksom på, at jeg stemmer imod fru Nathalie Linds forslag om motiveret dagsorden ud fra de nævnte begrundelser.

Hjortnæs (S):

Hr. Gert Petersen og hr. Knud Jespersen har på ny fundet det belejligt at angribe socialdemokratiet, fordi vi også i denne situation har optrådt ansvarligt. Det er der ikke noget nyt i. Det er åbenbart i disse partiers interesse, men det er uforståeligt, at hr. Gert Petersen falder for hr. Glistrups taktiske spil. Hr. Gert Petersen ved, at hr. Glistrup ikke har ret, når han siger, at den af fru Nathalie Lind foreslåede dagsorden er stærkere end den, som hr. Glistrup gav sin tilslutning til i formiddags. Og hr. Gert Petersen ved, at hr. Glistrup i denne sag som i andre sager har gjort, hvad han kunne for at ødelægge dette folketings funktionsduelighed ved at skabe så stor forvirring som overhovedet muligt. Det er nøjagtig det samme, hr. Gert Petersen, hr. Knud Jespersen og hr. Wilhelm forsøger at gøre nu.

De, der har deltaget i udvalgets forhandlinger, og de, der har lyttet til de drøftelser, der har været ført her i folketingssalen, ved, at socialdemokratiet igen og igen i fuld overensstemmelse med de faglige organisationer, med organisationerne på arbejdsmarkedet, har sagt, at vi er parat til at medvirke til en tydeliggørelse af retstilstanden, hvis der er et behov for en sådan tydeliggørelse.

Vi har gennem det arbejde, der er udført i retsudvalget, gennem de tilkendegivelser, der er kommet, gennem de svar, der er kommet til udvalget, gennem straffelovrådets udtalelse og nu senest også gennem arbejdsrettens dom omkring Info-sagen efter vores opfattelse fået en tilstrækkelig tydeliggørelse. Jeg har sagt i mit første indlæg her i dag, at jeg kunne have ønsket, at vi

var stoppet hermed, jeg kunne have ønsket, at vi var blevet sparet for denne dramatisering af denne sag. Det kan den faktisk ikke bære. Men det skulle vi altså ikke spares for, og nu står vi så i den situation at skulle svare på bl. a. hr. Maigaards spørgsmål om, hvorvidt vi ved at gå ind for det af fru Nathalie Lind fremsatte dagsordensforslag ikke i virkeligheden går videre end det, vi hidtil har stået for. Det gør vi ikke.

Jeg har også sagt under forhandlingerne i udvalget, at vi ikke vil afvise, at der kan foretages en tydeliggørelse gennem ændringer i normalpolitivedtægten, men vi må forlange, at dette bliver undersøgt ganske grundigt, således at vi kan sikre os, hvis man ønsker en sådan ændret formulering af normalpolitivedtægten, at der ikke herved sker en ændring i den bestående retstilstand. Derfor har vi givet udtryk for, at vi ville have et eventuelt forslag herom forelagt for straffelovrådet. Det ønskede man ikke på daværende tidspunkt at imødekomme os med, og derfor måtte vi allerede under de løbende forhandlinger i udvalget sige, at vi kan ikke, når det ligger, som det gør nu her, acceptere nogen ændringer i den bestående politivedtægt. Og så strakte vi hånden frem med henblik på at nå et bredt flertal igennem en skrivelse til politimestrene.

Jeg synes, det er vigtigt at få præciseret endnu en gang, at der ikke med vedtagelsen af dette dagsordensforslag vil blive lagt op til, at der skal ske ændringer i de lovlige faglige aktioner, som dansk arbejderbevægelse hidtil har benyttet sig af, og der vil ikke ske nogen som helst form for indgreb i den faglige demonstrationsfrihed, naturligvis ikke. Og alle, der har angrebet os, bør bemærke, at det har været vores forudsætning hele tiden, det er fortsat vores forudsætning, og ingen behøver at betvivle socialdemokratiets soliditet i denne erklæring.

Kristine Helthberg (SF):

Når jeg tager ordet i denne sag, er det simpelt hen, fordi jeg er blevet mere og mere forvirret, jo længere tiden er gået. Jeg havde i og for sig troet, at da hr. Hjortnæs tog ordet, ville tågerne spredes, men så vidt mig selv angår og formodentlig også andre, så er tågerne blevet tættere end nogen sinde.

[Kristine Helberg.]

Jeg havde forventet, at justitsministeren i sin tale på meget stærk foranledning ville gøre det ganske indlysende og klart for os, på hvilke punkter regeringen og socialdemokratiet tog klart afstand fra de synspunkter, som hr. Glistrup havde givet udtryk for. Jeg mener, at hr. Glistrup har givet udtryk for nogle synspunkter, der er i strid med de grundlæggende begreber, som dansk arbejderbevægelse har kæmpet for, og som jeg troede man fra socialdemokratiets side havde opfattet som nogle, der var blevet erobret én gang for alle.

Jeg mener, at justitsministeren er gået uden om alle de væsentlige punkter i hr. Glistrups tale, ikke har givet os nogen som helst fornemmelse af, på hvilken måde man mener at kunne markere afstanden til hr. Glistrups stemmer for denne dagsorden, og jeg mener ikke, at hr. Hjortnæs' indviklede og snørklede forklaringer har gjort det nemmere for os at tro, at denne afstand stadig eksisterer.

Jeg vil stadig bede justitsministeren om på autoritativ vis at forklare os forskellen på socialdemokratiets og fremskridtspartiets synspunkter på arbejdsfredens og arbejdsmarkedets forhold.

(Kort bemærkning).

Knud Jespersen (DKP):

Det interesserer mig for så vidt ikke, hvem der stemmer sammen med hvem i denne sag. Derimod i højere grad den juridiske analyse, som hr. Glistrup gav. I denne motivering er der endnu ikke rørt så meget som ét komma, men når hr. Kjeld Olesen her forklarer meget gribende, at der sker ikke nogen forandringer, så er der blevet spurgt mange gange: hvorfor skulle man så lave denne tydeliggørelse?

Hvori ligger garantien for, at der i en sådan psykologisk eller praktisk krigsførelse ikke også rejses det krav fra arbejdsgivere — under hensyntagen til, hvad der er besluttet her — at overenskomststridige aktioner rammes af det samme som andre former for blokader? Derfra er der ikke ret langt til det, vi har peget på rent sagligt, at andre blokader også kan underkastes denne vurdering. Enhver i dette lokale, som har været i en fagforeningskonflikt, ved, at der er fortolkningsspørgsmål på fortolkningsspørgsmål,

og en skønne dag kan det være arbejdsretten, der skal afgøre: hvem havde i grunden ret, hr. Kjeld Olesen eller de, der kriticerede? Så er det spørgsmålet, hvad arbejdsretten vil sige, og den vil højst sandsynligt holde sig til denne tydeliggørelse. Derfor skal man endnu en gang vide, hvad det er, man gør. Man lægger nemlig afgørelsen omkring dette cirkulære i hænderne på en kommende arbejdsretsdømstol. Jeg tror godt, man ved det, og så kan man jo glæde sig over, at hr. Knud Christensen kunne acceptere, at man gjorde det sådan. Jeg skal ikke dele denne glæde. Jeg beklager i høj grad, hvis man er nået så langt i LOs ledelse, at man nu helt har opgivet enhver form for forsøg på at hævde fagbevægelsens selvstændige rolle i den politiske kamp.

Til allersidst. Der er jo tale om en skærpeelse, og det ved man også, derfor har der været uro i socialdemokratiet og i hele folketinget. Beklageligt er det, at vi oven på en marathondag af denne art må klare os med så mange og få bemærkninger.

Fuglsang (DKP):

Når jeg har så svært ved at tro, at det skulle være så uskyldigt og ubetydeligt, som det fremstilles fra regeringens side, og når jeg oven i købet har svært ved at tro, at man selv virkelig tror på det, man fortæller os her, er det, fordi jeg ikke ser dette forslag som noget isoleret. Jeg ser det som et led i en ganske konsekvent politik, der er ført her i tinget i løbet af de sidste år.

Hr. Hjortnæs talte om, at han har strakt hånden frem. Ja, det har han, men til hvilken side? Hvis hånd er det, han har taget? Det er til højre side her i salen.

Det lovforslag, der kommer her, kommer som en naturlig fortsættelse af den kampagne, som f. eks. hr. Glistrup begyndte, da han forlangte, at der skulle bruges magt for at tvinge buschaufførerne i arbejde. Det kommer som den naturlige fortsættelse af en linje, der er ført i forbindelse med en lang række blokadesager. Det er en foreløbig station på vejen, som skal fortsætte for at sikre, at krisens byrder kan kastes på arbejderklassen.

Jeg kan ikke lade være med at tænke på, at netop nu er det 50 år siden, vi havde en af de store, historiske blokader i dansk arbejderbevægelses historie, nemlig Kolind-

[Fuglsang.]

sunddommen. Den førte til tugthusloven, også dengang udformet af partiet venstre. Da socialdemokratiet vandt en af sine historiske valgsejre i 1929, var det i kamp mod den tugthuslov. Det sikrede i og for sig indgangen til det, man kaldte Staunings tiår. Nu begynder man i 50-året med at give efter. Det kan jo godt blive til nedgangen både for socialdemokratiet og for fagbevægelsen, og det synes jeg trods alt skal siges her. Man siger i dag, at det er uskyldigt; det skal også siges her fremover, at I vidste, hvad I gjorde, når den kommer til at virke i den tid, der kommer, og det ved I vil ske.

Ebba Strange (SF):

Det var hr. Hjortnæs, der kaldte mig herop. Jeg har også deltaget i retsudvalgets møder omkring disse sager. Jeg har fået det indtryk både af de socialdemokratiske udvalgsmedlemmer og af justitsministeren, når vi havde ham til samråd, at her var en sag, som socialdemokratiet ikke kunne tage. Jeg har deltaget i mange møder, og jeg har fået det indtryk meget stærkt. Derfor var jeg overbevist om, at hvis der viste sig et flertal i denne sal for at vedtage en dagsorden, der havde enten det indhold, vi blev præsenteret for i formiddags, eller det indhold, vi bliver præsenteret for nu, så måtte regeringen gå. Det har været mit faste indtryk, og derfor synes jeg, det er en fantastisk skuffende optræden, vi nu oplever både af justitsministeren og af de socialdemokratiske medlemmer af retsudvalget.

Det var helt klart det indtryk, vi fik, da vi fik straffelovrådets udtalelser. Her stod helt tydeligt, at der var ingen grund til at foretage ændringer, og socialdemokratiet ville ikke være med til nogen ændringer. Og så står hr. Hjortnæs her og siger: vi går ikke videre, end vi har givet tilsagn om. Så kan man ikke stole på socialdemokratiets tilsagn, eller også er de ikke ærlige, når de prøver at give udtryk for, hvad det er for tilsagn, de giver. Socialdemokratiet går længere, end de har givet tilsagn om i denne sag.

Så gentager hr. Hjortnæs det, vi nu har hørt fra både hr. Kjeld Olesen og justitsministeren, at der sker ingen ændring i den eksisterende retstilstand. Nej, der sker ingen

ændring af straffeloven, det er o.k., men retstilstanden i dette land bestemmes jo ikke kun af straffeloven. Den bestemmes også af cirkulærer, den bestemmes også af vedtægter, og det ved man, og man ved, at retstilstanden ændres, når cirkulærerne eller vedtægterne strammes.

Men man har rakt hånden ud, og det kunne jo være interessant at vide, hvad den egentlige baggrund er for, at man har rakt den hånd ud. Det får vi nok ikke noget svar på her i dag, men det kan være, vi får det i løbet af sommeren. I hvert fald er det betænkeligt, og det er pinligt, og det vil blive husket som den sag, socialdemokratiet for alvor svigtede på.

Freddy Madsen (DKP):

Det kniber jo stadig væk med at få afklaret, hvad der egentlig ligger i denne sag. Man forholder os stadig væk en forklaring på, hvad det er, man har diskuteret hele dagen, hvis der ikke er nogen stramning i det. Men der er nogle interessante, nogle meget interessante ting her, som får lov til at hænge i luften.

Hr. Glistrup får her uimodsagt lov til at karakterisere en række arbejdere, en række fagforeninger, som ballademagere. Det, der skal ske med denne dagsorden, er, siger hr. Glistrup, at nu skal ballademagerne stoppes. Der er klart i hele argumentationen henvist til en række konkrete sager. Der er bl. a. henvist helt konkret til Bækkelundkonflikten, og det kunne interessere mig her at få at vide af formanden for folketingets arbejdsmarkedsudvalg, om han deler hr. Glistrups opfattelse af, at Bogbindernes Fagforening i Århus og Arbejdernes Fællesorganisation i Århus er ballademagere, og at det er det, denne dagsorden skal forhindre. Kan vi nu ikke få tingene klart frem?

Der er en anden side af sagen. Ved den sidste større konflikt, vi havde imellem organisationerne her i landet i 1973, lavede Arbejdsgiverforeningen lockout, og da var der en lang række virksomheder, som oparbejdede lagre og kastede arbejderne på gaden, og så kunne de i øvrigt køre virksomhederne videre. Bl. a. hr. Auken ved, at i den by, vi begge to kommer fra, var det nødvendigt for fagbevægelsen i den situation med Arbejdernes Fællesorganisation i spidsen at

[**Freddy Madsen.**]

etablere fysiske blokader for på daværende tidspunkt at forhindre den ulovlige transport af varer.

Nu siger man her klart i denne dagsorden, at det gælder den frie transport af varer til virksomhederne, også når det drejer sig om fysiske blokader. Vil lignende aktioner som dem, politiet dengang anerkendte var fuldt lovlige, også efter denne dagsorden være det? Det synes jeg også vi skal have helt på det klare, når det nu hævdes fra justitsministerens side, at der ikke er sket ændringer.

(Kort bemærkning).

Ømann (SF):

Jeg har tidligere, så blidt som det er mig muligt, stillet et spørgsmål, nemlig med hensyn til forskellen mellem de to dagsordener, mellem den dagsorden, vi fik i dag klokken tolv, og som har givet anledning til hele denne palaver, og så den dagsorden, vi har nu, som socialdemokratiet pludselig kan tiltræde.

Hvad i alverden er forskellen? Ja men vi må da for befolkningens skyld gøre det klart, hvad forskellen er. Jeg må indrømme, at jeg forstår det ikke. Jeg synes, at den dagsorden, som nu kan tiltrædes her ved nattetid, da er endnu mere graverende end den, man så i dag ved middagstid. Ja, der er det dér med varerne, der ikke var med ved middagstid, men nu er det med. Nu skal man heller ikke kunne forhindre varers ind- og udførsel. Den eneste forskel, jeg kan finde, som er mildnende for regeringen, er dette, at der ikke står „snarest at tilvejebringe sikkerhed“. Det er strøget i den sidste dagsorden.

I det hele taget synes jeg, at den sidste dagsorden er blevet værre end den første.

Er der dog ikke en eller anden minister, en eller anden repræsentant for socialdemokratiet, der kan gå hen og løse denne gåde for mig? Hvorfor har vi siddet her disse 12-13 timer, når man lige så godt kunne have skønnet, at man kunne stryge til den med det samme? Hvorfor har I berøvet os denne udmærkede fredag eftermiddag op imod grundlovsdag og langt ind i grundlovsdag? Jeg synes, at det er en udmærket måde at fejre grundlovsdag på, men altså med modsat fortegn. Nu gælder det virkelig om at stå vagt om grundloven, når det største parti,

som har villet stå vagt om grundloven, ikke længere vil det.

Kaj Hansen (DKP):

Hr. Hjortnæs fremstillede udviklingen af denne sag på en sådan måde, at man kunne få den opfattelse, at socialdemokratiet ikke havde ændret standpunkt, men det er jo ikke korrekt. Jeg kan da godt forstå, at det her ved midnatstid kan knibe lidt for hr. Hjortnæs at huske det virkelige forløb, men så vil jeg da gerne supplere ham på bedste måde.

Sagen var jo den, at socialdemokratiet erklærede, at de da var villige til at se på en forhandling om cirkulære, men betingelsen var, at de borgerlige partier frafaldt straffelovsforslaget og ændringsforslaget om politi-vedtægten. Det blev ganske klart betydte de borgerlige partier, at hvis ikke de ville det, så skulle de ikke bagefter komme med nogen som helst snak om cirkulære. Så var den sag ude af verden.

Jeg vil gerne have, at hr. Hjortnæs kommer op og bekræfter, at den fremstilling, jeg her har givet, er rigtig, så enhver kan se, at socialdemokratiet i dag har ændret opfattelse i hele dette spørgsmål. Men hvad er så årsagen til det? Det har vi heller ikke fået noget at vide om.

Auken (S):

Jeg skal på dette fremskredne tidspunkt af forhandlingerne prøve at fatte mig i korthed, men det, der kalder mig op, er naturligvis det direkte spørgsmål, jeg fik stillet af hr. Freddy Madsen.

Spørgsmålet gælder den karakteristik, som fremskridtspartiet, beskyttet af grundlovens særlige sikring af den parlamentariske ytringsfrihed, har kunnet fremsætte af faglige ledere i Århusområdet. Jeg tænker her på formanden for Bogbinder- og Kartonnagearbejderforbundets lokalafdeling i Århus, hr. Villy Juhl, som er næstformand i Arbejdernes Fællesorganisation, og formanden for fællesorganisationen og for blikkenslagerne, hr. Eigil Andersen. Disse folk bliver betragtet som ballademagere og kinesere, grove lovovertrædere osv.

Jeg kan sige, som også hr. Freddy Madsen før understregede det, at denne karakteristik af de pågældende er ikke alene usand, den er groft injurierende. Disse folk har

[Auken.]

dydet et meget stort arbejde for at skaffe deres kolleger, deres medlemmer, anstændige vilkår. I alle bestræbelserne omkring Bækkelundsagen udfoldedes der fra den lokale fagforening, med støtte fra Arbejderne Fællesorganisation i Århus, en efter min opfattelse prisværdig bestræbelse på at få skabt overenskomstsmæssige vilkår for de ansatte på den pågældende virksomhed.

Jeg tror, at politiet og andre kan bekræfte, at de faglige demonstranter, der optrådte derude, optrådte fuldt korrekt og i overensstemmelse med politiets vejledning. Men jeg tror også, at Villy Juhl og andre i dag vil erkende, at det, der nyttede, det var ikke den faglige demonstration, som blev etableret ved Bækkelund. Nej, det, der nyttede, det var, da man henvendte sig på normal måde til sit hovedforbund og til Landsorganisationen og fik etableret en blokade og en sympatiblokade over for Bækkelund Papirværk. Da lykkedes det, som man havde kæmpet for hele tiden, nemlig at skabe overenskomstsmæssige forhold på den pågældende virksomhed.

Derfor mener jeg, at det, vi kan lære af en række af disse aktioner, der har været omtalt, er, at man fra fagforeningernes side altid har bestræbt sig på at holde sig på lovens grund, og at man også i disse såkaldt utraditionelle metoder ikke har fundet et nyt egnet kampmiddel, men at man tværtimod står sig ved at holde sig til de traditionelle kampmidler. Det drejer sig om etablering af strejke, etablering af blokade, etablering af sympatiblokade og sympatikonflikt, disse midler, som er fuldt lovlige, som ikke er antastet på trods af alt, hvad der hidtil har været sagt under denne diskussion om den dagsorden, som her foreligger.

Der sker på intet punkt indgreb over for det, hr. Gert Petersen talte om som arbejderne hævdevundne rettigheder. Tværtimod har hele forløbet omkring denne sag understreget, at de ting, som er gældende på dette område, også fortsat vil være gældende, og jeg tror, at det er efter disse retningslinjer, dansk fagbevægelse også i fremtiden bedst vil kunne virke.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg er kommet i den ejendommelige situ-

ation, at jeg skal begynde med at udtrykke min taknemmelighed over for adskillige medlemmer i SF's gruppe. Det er ganske vist dem, der har angrebet regeringen og mit parti allerhårdere i aften, men de har givet mig lejlighed til at komme med et par mere afklarende bemærkninger.

Når hr. Henning Philipsen f. eks. siger, at der jo ikke er nogen mening i denne dagsorden, og derefter forsøger at få afklaret, om den blokade, som han omtalte der er i gang, skulle blive ramt af noget af det, der bliver indført her, så kan jeg svare kort og godt: naturligvis bliver denne blokade ikke undermineret med noget som helst af det, der ligger i denne dagsorden. Jeg håber, at dette kan berolige hr. Maigaard, så han, for så vidt ikke andet forstyrrer ham, i nat er i stand til at sove trygt.

Så skal jeg til hr. Knud Jespersen sige, at det er en helt uantagelig tanke, at man overhovedet skulle finde på at blande politivirksomhed op i overenskomststridige konflikter. Naturligvis ikke. Det er blevet sagt af mig ved den ene lejlighed efter den anden, at politiet først kan gribe ind, når der er tale om direkte overtrædelser af straffelov, eller hvilke andre bestemmelser der i det hele taget ligger.

Og så er jeg næsten bæret over, at fru Kristine Heltberg kan bede mig om at komme med en autoritativ udtalelse. Jeg har aldrig før været så nær ved at være udnævnt til pave, som jeg var i det øjeblik, da fru Kristine Heltberg talte sådan.

Jeg vil gerne på dette sted afsvære mit og også mit partis fællesskab med hr. Glistrup på alle punkter, så der ikke skal være noget at være i tvivl om i så henseende. Og det nytter altså ikke, som flere har prøvet på i aften, at argumentere for, at fordi hr. Glistrup og hans parti går ind for en situation, så er vi andre bundet af de samme motiver. Naturligvis er vi ikke det. Jeg har prøvet på at sige meget tydeligt, at her drejer det sig om helt andre ting. Derfor må jeg da også forudsætte, at det høje tings medlemmer er i stand til at skelne imellem motive-ringerne for den samme stemmeafgivning.

Formanden:

Det er nu de korte bemærkningers tid, og der bliver ikke mange korte bemærkninger

[Formanden.]

efter denne lange debat. Der skal jo også holdes andre taler på grundlovsdagen end dem, der holdes her i aften. (*Munterhed*). Hr. Maigaard en kort bemærkning. Så er der indtegnet 3 yderligere, og så stopper vi for de korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).**Maigaard (SF):**

Jeg takker justitsministeren for hans redegørelse og ikke mindst for hans med det sødeste Christianiamil placerede omsorg for min nattesøvn. Men det, som jeg nu synes er mest interessant, er, om fru Nathalie Lind, forslagsstilleren til denne dagsorden, er enig i den redegørelse, der gives, at intet er ændret med dagsordenen, den er rigtig.

Derfor vil jeg indtrængende og endnu en gang bede fru Nathalie Lind om at gå på talerstolen og forklare tinget, om det er rigtigt, at disse 12 timer er brugt for pjat, hvor intet er ændret, om det forholder sig, som justitsministeren siger. Jeg vil være taknemlig, hvis fru Nathalie Lind vil være venlig at vise den offentlige debat den respekt at gøre rede for, om det også dækker hendes opfattelse.

Henning Philipsen (SF):

Når justitsministeren i sit svar til mig gør opmærksom på, at det for skibe under bekvemlighedsflag ikke betyder noget med den dagsorden, så må det være ganske rimeligt, at jeg får at vide, hvad der så menes med det, der står i dagsordenen. Justitsministeren må dog kunne forklare os, hvad der menes med det, der står i dette dagsordensforslag om, at det herunder drejer sig om at sikre fri ind- og udbringning af varer til en blokeret virksomhed. Jeg beder om en definition på det, ikke alene af hensyn til mig, men også af hensyn til de mennesker, som i en given situation ville komme i en konflikt-situation, når det også drejer sig om skibe under bekvemlighedsflag eller andre.

Jeg beder altså om en ganske klar definition; den synes jeg at justitsministeren skylder mig og ikke mindst offentligheden.

Ømann (SF):

Jeg synes efterhånden, det er enestående for det danske folketing, at man skal spørge

to gange, endda ganske tydeligt, et regeringsparti, ministrene, hvad forskellen er mellem den dagsorden, der er forelagt i går kl. 12.00, og den, som præsenteres for os i dag kl. 00.00. Hvad er forskellen? Er der virkelig ikke et behjertet menneske, der kan forklare forsamlingen her, hvad denne eventyrlige forskel er? Den skal belyses både fra socialdemokratiets side, fra regeringspartiets side, som ikke kunne tiltræde denne dagsorden i går kl. 12.00, og fra fru Nathalie Linds side, som nu er så evig tilfreds og siger, at det er en vældig sejr, for nu har regeringen tiltrådt den. Hvad er forskellen? Kan vi ikke få det at vide? Hvad er det, vi har spildt vores tid med i dag?

Freddy Madsen (DKP):

Jeg stillede et ganske konkret spørgsmål før, som jeg ikke har fået svar på, og som jeg vil bede justitsministeren besvare. Hvis Arbejdsgiverforeningen etablerer en lock-out og de pågældende firmaer i en sådan situation vil køre varer ud eller tage varer ind i virksomheden, er det så fagbevægelsens lovlige ret også igennem en fysisk blokade at forhindre det? Det har det tidligere været, og det formoder jeg også at det er nu.

Glistrup (FP):

Hr. Ømann spurgte, hvad der var forskellen, og bad om et behjertet svar på det, og det skal jeg da gerne give. Læg de to dagsordener ved siden af hinanden. Der er 3 forskelle.

For det første kommer 00.00-dagsordenen til også at sige, at den gælder udbringning af varer. Det er meget, meget vigtigt, at både udbringning af varer og levering af det blokerede firmas varer er sikret nu.

For det andet kan justitsministeren ikke trække sagen i langdrag. Det er ikke det vage ord „snarest“, det er „inden den 1. juli“. Det er præcist med, at vi kan nå at få disse ting igennem.

For det tredje kan vi få det fastslået ved en cirkulæreskrivelse. Det er en sejr for det synspunkt, jeg har gjort gældende hele tiden, at det er loven, der er grundlaget og ikke de tilfældige politivedtægter.

Disse 3 sejre har vi vundet ved de 12 timers gennemgang.

[Glistrup.]

Så kommer hr. Maigaard og spørger: ja men er der så slet ikke ændret noget i denne retsstilling? Dertil kan justitsministeren nok så mange gange afsværge sig forbindelsen til min person. Jeg må sige, at min personlige forbindelse til justitsministeren har været særdeles ulykkelig og kedelig, så det gør ikke noget, at han afsværger den forbindelse. Tak, hr. justitsminister. Men justitsministeren kan ikke afsværge forbindelsen til sandheden. Justitsministeren kan ikke afsværge forbindelsen til realiteterne, og det er dem, jeg har lagt på bordet. Hr. Auken kan komme nok så mange gange med sine venner med kors og bånd og socialdemokratiske stjerner på, det ændrer ikke noget som helst ved det, der er kendsgerningerne i denne sag, at frihedsrettighederne har vundet deres store og afgørende sejr på denne grundlovsdag. Lad os håbe, at de også ved kommende grundlovsdage vil vinde yderligere sejre.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg må beklage, at jeg ikke tidligere har forstået, at hr. Ømann havde et kolossalt behov for at få klaret op, hvilken forskel der er mellem den dagsorden, som vi behandler, fremsat af fru Nathalie Lind, og den, vi arbejdede med i går formiddags. Det er ellers ganske enkelt at se det.

Efter den dagsorden, der forelå i formiddags, havde regeringen kun én mulighed at overveje. Efter denne dagsorden er der to, det er helt afgjort. (*Munterhed*) Ja, jeg er fuldstændig klar over, at det kan være svært at tage de større enkeltheder, når man er kommet så langt hen på natten, men situationen er altså den, at der er en forskel.

Må jeg så have lov at sige, at det da er klart, at når det drejer sig om et politisk forlig, som der her er tale om, så tolker man næsten altid til begge sider. Vi har oplevet så ganske tydeligt også i denne debat, at man fra begge sider har forsøgt at læse forskelligt ind i denne dagsorden.

Der er ét punkt, hvor jeg ønsker at komme med et par bemærkninger til afklaring. Det har altså aldrig været lovligt at foretage fysisk blokering af en ind- eller udtransport af varer. Det har aldrig været lovligt. Derfor var det i og for sig overflø-

digt at skrive det, der står her. Men jeg gør opmærksom på, at det skal læses i forbindelse med det, der står der i forvejen med færdsel, der er i lovligt ærinde ved blokader. Der er altså heller ikke på dette punkt nogen mulighed for at finde en ændring af den bestående retstilstand, og dette er det afgørende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Fra følgende medlemmer har jeg modtaget anmodning om, at afstemningen sker ved navneopråb: Kurt Brauer, Poul Dam, Steen Folke, Fuglsang, Kaj Hansen, Litten Hansen, Kristine Heltberg, Jørgen Jensen, Knud Jespersen, Lars Emil Johansen, Freddy Madsen, Ib Nørlund, Ole Olsen, Gert Petersen, Henning Philipsen, Hanne Reintoft, Ebba Strange, Wilhjelm og Ømann.

Forslag om motiveret dagsorden af Nathalie Lind (se foran) blev ved det derefter foretagne navneopråb, som nedenstående liste viser,

vedtaget med 136 stemmer mod 22; 21 medlemmer var fraværende.

Ja:

Ritta Ahm (KrF), Anders Andersen (V), Erik Andersen (S), K.B. Andersen (S), Kaj V. Andersen (V), Kirsten Sparre Andersen (V), Svend Andersen (Bornh.s a.) (S), Svend Andersen (Rosk.a.) (FP), Arentoft (FP), Arnfast (CD), Auken (S), Bach (FP), Bernhard Baunsgaard (RV), Gunner Baunsgaard (RV), Hilmar Baunsgaard (RV), Bay (FP), Dorte Bennedsen (S), Bilgrav-Nielsen (RV), Biltzing (V), Hans Bjerregaard (FP), Arne Bjerregaard (KrF), Ritt Bjerregaard (S), Brixtofte (V), Brusvang (CD), Brøndsted (V), Lasse Budtz (S), Burgdorf (KF), Camre (S), Chr. Christensen (KrF), Arne Christensen (V), Christophersen (V), Haunstrup Clemmensen (KF), Poul Dalsager (S), Knud Damgaard (S), Erling Dinesen (S), Dohrmann (FP), Lone Dybkjær (RV), Enggaard (V), Erlendsson (FP), Ole Espersen (S), Glensgård (FP), Glistrup (FP), Grünbaum (S), Gudme (RV), Hagen Hagensen (KF);

Halvgaard (FP), Holger Hansen (V), Ivar Hansen (V), Jens Kristian Hansen (S), Jørgen Peder Hansen (S), Karen Thurøe Hansen (KF), Lysholt Hansen (S), Ove Hansen (S), Poul Hartling (V), Svend Haugaard (RV), Thomas Have (S), Heinesen (S), Hjortnæs (S), Holmberg (V), Erik Holst (S), Peter Holst (V), Honoré (KrF), Houbak (V), Hovmand (V), Grete Hækkerup (S), Per Hækkerup (S), Hölge (FP), John Haaber (V), Jens Jacobsen (V), Kirsten Jacobsen (FP), Erhard Jakobsen (CD), Svend Jakobsen (S), Egon Jensen (S), Erling Jensen (S), Jens Peter Jensen (V), Karlskov Jensen (V), Ove Jensen (FP), Søren Jensen (Hasseris) (V), Jørgen Junior (FP), Anker Jørgensen (S), Søren B. Jørgensen (S), Kampmann (S), Kjærulff-Schmidt (FP), Knie-Andersen (V), Risgaard Knudsen (S), Ejler Koch (S), Elsebeth Kock-Petersen (V), Kofoed (V), Jeppe Kristensen (V), Inge Krogh (KrF), Edele Kruchow (RV), Lennart Larson (V), Nathalie Lind (V), Mette Madsen (V), Maisted (FP), K. J. Mortensen (S), Poul Mortensen (S), Gerda Møller (KF), Inge Fischer Møller (S), Orla Møller (S), Poul H. Møller (KrF), Røtzler Møller (V), Otto Mørch (S), Naueryby (FP), Brøndlund Nielsen (V), Helge Nielsen (S), Johan Nielsen (S), Karl Nielsen (S), Ninn-Hansen (KF), Kjeld Olesen (S), Aase Olesen (RV), Erling Olsen (S), Birgitte Oxdam (V), Inger Stilling Pedersen (KrF), Buchart Petersen (S), Ingomar Petersen (RV), Grethe Philip (RV), Johan Philipson (V), Kaj Poulsen (S), Poulsgaard (FP), Winnie Russell (S), Jytte Røge (FP), Poul Schlüter (KF), Jes Schmidt (CD), Skytte (RV), Stetter (KF), Stinus (RV), Søgaard (S), Jacob Sørensen (V), Svend Erik Sørensen (KrF), Tange (FP), Tastesen (S), Voigt (FP), Wamberg (FP), Birte Weiss (S), Kristen Østergaard (V).

Nej:

Berglund (Grønl.), Kurt Brauer (SF), Poul Dam (SF), Steen Folke (VS), Fuglsang (DKP), Kaj Hansen (DKP), Kurt Hansen (VS), Litten Hansen (VS), Kristine Heltberg (SF), Jørgen Jensen (DKP), Knud Jespersen (DKP), Lars Emil Johansen (SF), Freddy Madsen (DKP), Maigaard (SF), Ib Nørlund (DKP), Ole Olsen (SF), Gert Petersen (SF), Henning Philipson (SF), Hanne

Reintoft (DKP), Ebba Strange (SF), Wilhjelm (VS), Ømann (SF).

Fraværende:

Albertsen (S), Normann Andersen (S), Nyboe Andersen (V), Guldborg (V), Bertel Haarder (V), Henning Jensen (S), Lembourn (UP), Lowzow (KF), Wichmann Madsen (V), Niels Matthiasen (S), Jens Møller (KrF), Knud Nielsen (S), Tove Nielsen (V), Nyborg (FP), Ivar Nørgaard (S), Patursson (Færø.), Aksel Pedersen (V), Robert Pedersen (S), Raunkjær (V), Eva Rothenborg (FP), Anna Dorith Skriver (V).

Formanden:

Dermed er forslag om motiveret dagsorden af hr. Brusvang (se foran) og forslag om motiveret dagsorden af hr. Wilhjelm (se foran) bortfaldet.

Lovforslaget

forkastedes med 131 stemmer mod 22; 5 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget *Erhard Jakobsen*, der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har meddelt mig, at han fra og med den 5. juni 1976 — og ikke som tidligere meddelt fra den 9. juni 1976 — atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Abels*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget er herefter ophørt fra nævnte dato at regne.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudv. (4/6 76):

Udtræder: Ove Jensen

Nyt medlem: Halvgaard

Socialudv. (4/6 76):

Udtræder: Poulsgaard

Nyt medlem: Jytte Røge

Boligudv. (4/6 76):

Udtræder: Svend Andersen (Rosk.a.)

Nyt medlem: Kirsten Jacobsen

Udtræder: Kirsten Jacobsen

Ny stedf.: Svend Andersen (Rosk.a.)

Socialadv. (4/6 76):

Udtræder: Erlendsson

Nyt medlem: Maisted

Udtræder: Maisted

Ny stedf.: Erlendsson

Jeg forventer, at tingets næste møde vil blive indkaldt til mandag den 6. september kl. 13. Trykt dagsorden vil blive tilstillet tingets medlemmer.

God sommer!

Mødet hævet kl. 1.38.

Efter at der den 12. august var afholdt et møde mellem folketingets præsidium, gruppeformændene og statsministeren, indkaldtes folketinget til møde mandag den 23. august 1976 kl. 13 med dagsorden: Meddelelser fra formanden.

Den 16. august afholdtes et nyt møde mellem præsidiet, gruppeformændene og statsministeren, og herefter ændredes den førnævnte indkaldelse af folketinget, således at folketinget i stedet indkaldtes til møde tirsdag den 17. august 1976 kl. 16 med dagsorden: Meddelelser fra formanden.